

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravišтво: Knaflcova ulica št. 5, prilifloje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Balkanske konference.

Naša zunanja politika bi morala biti v bistvu balkanska politika. To se pravi, skrbeti bi morala v prvi vrsti za bližnje zunanje zadeve in šele v drugi vrsti naglašati vprašanje, ki se tičejo naših širših zvez in prijateljev z zapadnimi vesilami.

V pogledu ožje zunanje politike se je od 1. 1920 dalje storil važen korak. Ustanovila se je mednarodna organizacija Male antante, ki pa ima za nas, vsaj doslej le to zaslugo in nalogo, da nas na severu štiti pred Madžarsko in Avstrijo in da nam na ta način zavaruje hrbet naše bodoče ožje balkanske politike. Mala antanta je stvorila veliko. Koristila je državam, ki se je oklepajo. V prvi vrsti Češkoslovaški republiki, ker je bil njen zunanji minister dr. Beneš toliko inicijativen ter diplomatično podjeten, da je znal češkoslovaško republiko pritegniti v mednarodno zanimanje zapadne Evrope in s tem utrditi svoji državi velikanski moralni in materialni vpliv. Mednarodna politika je v veliki meri vprašanje prestiža in moralne veljave. Brez tega je samostojno poseganje v mednarodne dogodke izključeno. Skupno z Malo antanto in s češkim prizadevanjem za dvigvanje prestiža in veljave v Evropi smo se uveljavili tudi Jugosloveni. Danes nas priučijo poznajo v Evropi. To ni zasluga naša, marveč zasluga politike Male antante ter češkoslovaškega zunanjega ministra, ki je uspešno krmaril v povojnem času ter nastavljal vprašanje trdnega miru v Srednji Evropi v zvezi s vprašanjem medsebojne zaštite malantantnih držav. Mala antanta sloni na moralni ideji, službi pa materialni ideji mednarodne stalnosti in varnosti v Srednji Evropi.

Vzglede Male antante, njenega notranjega idejnega delovanja ter njene diplomatske manire nam lahko služijo na našem uvodoma omenjenem balkanskem terenu, kjer naj zavzame naša država primerno vlogo in inicijativo, kakor Mala antanta v Srednji Evropi. Naravnost neverjetno je, da niso dosedanjim ministri skupno z gospodom Marinkovičem še prišli na idejo najboljšje konsolidacije naše države na Balkanu, ki ji pripada po geografski legi in po vseh drugih znakih vodilna vloga in da je treba to vlogo čimprej zasedati na Balkanu. Šesto leto živimo v popolnoma izpremenjenem položaju na Balkanu in niti enkrat se ni pojavila potreba balkanske konference, daš tili nemi-ri in krize na vseh koncih tega polotoka in bi naša sebičnost naravnost zapovedovala, da se na tem terenu inicijativno uveljavi v prvi vrsti Jugoslavija! Pomislimo, kakšne simpatije bi si Jugoslavija stekla na zapadu in v Ameriki, čim se postavi na čelo diplomatskega in mednarodnega, seve balkanskega pokreta za ureditev balkanskih razmer in za konsolidacijo miru ter gospodarstva in kulture na tem delu Evrope! V mednarodni politiki velja v prvi vrsti inicijativa ter velika, velika aktivnost, delavnost.

Obsoati moramo dosedanje in sedanje objestno in prezirljivo izolacijo napram ostalim balkanskim državam. Tudi tisti stiki, ki jih vzdržujemo z Rumunijo in z Grčijo ter s Turčijo, niso prida.

Na miru in konsolidaciji Balkana je najbolj interesirana Jugoslavija. Ostale države, v prvi vrsti Bolgarska in Albanija, zavratno podpihovani od Italije, delujejo na to, da se na Balkanu razvija neurejeno stanje in da se netijo kritični konflikti ter nesoglasja med balkanskimi državami, ker računajo na spopade in na teritorialne pridobitve bodočnosti. To dejstvo stoji in samo temu dejstvu moramo pripisovati, da se ideja balkanske konference že prej ni pojavila izven naše države, pri Rumuniji ali Bolgariji. Prva se pa briga samo za svojo Besarabijo, drugo pa zanima irendentistična Makedonija. Logično je torej, da bi morali že iz samobrambe ter iz moralne misije zagovarjati ter aktivno izvrševati politiko miru in pacifikacije, politiko mednarodne konsolidacije na Balkanu. Trdno smo uverjeni, da bi v takem slučaju veliko pridobili na ugledu ter prav kmalu za-

Pred izbruhom nove ministrske krize.

Dvorezna politika klerikalcev. — Demokratje nezadovoljni. — Nove politične kombinacije.

— Beograd, 6. septembra. (Izv. Ob 12.30) Zaradi prestolonaslednikovega rojstnega dne je nastal v političnih dogodkih delni zastoj. Danes ni bilo ničesar pomenljivega v Beogradu. Vaš dopisnik je danes dopoldne imel priliko razgovarjati z uglednimi radikali o nadaljnjem razvoju političnih dogodkov v naši državi. V radikalnih krogih računajo, da nastopi v kratkem važen moment, ko bo morala sedanja vlada odstopiti. Pojavile so se senzacije. V radikalnih krogih trdijo najprej, da dnevno posečajo predsednika radikalne stranke ugledni politiki, ugledne osebe iz dvora in razni strankarji, da bi Nikola Pašić privolil v naslednjo politično kombinacijo.

Sestaviti naj se ima nova vlada. Predsedstvo vlade naj za kratek moment prevzame Nikola Pašić in podpredsedstvo Ljuba Jovanović. V to Pašićovo vlado naj bi vstopili radikali, klerikalci in Davidovičevi demokratje. Pašić naj bi potem, po sestavi vlade, odstopil, ko bi prejel zadoščenje, in naj bi nato odšel v zaslužni pokoj. Pašić

je to kombinacijo kratkoma odklonil. Radikali mirno konstatirajo, da je položaj sedanje vlade zelo težaven in nevzdržen. Ravno tako položaj demokratov. Demokratje so največ odgovorni za vse notranjopolitične težke posledice in konflikte. Na eni strani se ne morejo dalje ganiti, da bi kaj pozitivnega ustvarili v zakonodaji, na drugi strani ne morejo izpolniti obvez, danih kroni, demokratskemu prebivalstvu in radičevcem.

Demokratje se dalje hudujejo na dvorezno dr. Koroščevo politiko, ki gre za tem, da se skušajo klerikalci ohraniti na vladnem krmilu za vsako ceno in zato klerikalci na tihem paktirajo in kotirajo z radikali ter nočejo ničesar vedeti o kakšnih rigoroznejših premetstvih radikalnomislečega uradništva. Demokratski poslanci niso dalje samo ogorčeni na klerikalce, marveč tudi na raševce zaradi njih zahtev.

Radikali so prepričani, da kmalu izbruhne velika politična kriza, ki bo vrgla sedanjo vlado, in da nastopijo zanemljiva politična iznenadenja.

Značilni govori vodilnih državnikov o splošnem miru.

Vrhunec debate v skupščini Društva narodov. — Herriot se izreka za svetovni mir. — Dr. Beneševi pomisleki o razorožitvi.

— Ženeva, 5. septembra. (Izv.) Razprava v glavni skupščini Društva narodov o načelnih problemih svetovnega miru je danes dosegla svoj vrhunec, ker so se pojavili na govorniški tribuni drug za drugim najvodišnji politiki in državniki kot govorniki. Zanimanje za današnje plenarno sejo je bilo med občinstvom najintenzivnejše in na valni galeriji in tribune velikanski.

Z veliko napetostjo so pričakovali govora francoskega ministrskega predsednika Herriota.

HERRIOT GOVORI:

Takoj po otvoritvi je dobil besedo Herriot. Ko se je dvignil in odšel h govorniški tribuni, je nastal v dvorani glušec aplavz. Vsa dvorana mu je začela viharno ploskati. Začel je govoriti. Njegov glas je bil jase in razločen. V dvorani je zavladala grobna tišina. Začel je kratko:

Prinam visoki skupščini pozdrave Francije, ki je ponovno pokazala svojo ljubezen do miru. Spominjam na to, kako težke žrtve je doprinesla Francija, vsled česar je pripravljena, da vsikdar prepreči obnovitev tako groznih katastrof. (Viharno odobranje! Ploskanje!)

Mali narodi imajo pravico, da se z njimi ravnopravno postopa.

Priznati je treba in ugotoviti, da pakt o Društvu narodov obenem vsebuje vprašanje varnosti in razorožitve. Vsled tega se tudi naslanja garancijski pakt na pakt Društva narodov. Nadejam se, da bomo prestopili mrtvo točko, na katero so dospeli, kakor nekateri trde, problemu miru in razorožitve. Naglasiti je treba, da se mora preprečiti vsaka moderna vojna s svojimi strahotami in grozotami. Francija je pripravljena tu vztrajno sodelovati. Z velikimi simpatijami bo francoska vlada sprejela uvedbo mednarodnega postopanja. Že v Londonu sem v imenu francoske vlade to predlagal. Francija priznava člen 12 pogodbe o mednarodnem razsodišču. (Viharno odobranje.) Francija bo vedno zvesta svojemu geslu napredka: »Ne rušiti, temveč vedno

graditi!« Za Francijo pomenja danes največje zadoščenje, da je potisnjeno v ospredje diskusije vprašanje o mednarodnem razsodišču. (Ploskanje in priznanje!) Z razsodiščem samim pa ne moremo povsem uspeti. Ne sme priti tako daleč, da bi razsodišče pomenjalo za kak narod, ki postopa bona fide, gotovo past. (Viharno odobranje!)

V tesni zvezi z razsodiščem mora ostati vprašanje varnosti.

Obrnjen proti Macdonaldu je Herriot nadaljeval:

»Da, moj ljubi tovariš in prijatelj! Hočemo slediti Vašim visokim mislim, ne smemo pa pod nogami zapustiti realnih tal. Toda ljudem, ki še danes žalujejo za svojimi dragimi, smo dolžni, da ustvarimo boljše in trdnjše varnosti. Pomislite Belgijo! Ne sme se nikdar več zgoditi, da traja štiri leta, predno se obnovi mirovno delo. Naha-jamo se v prehodni dobi, v kateri so dalekosežne varnosti neobhodno in brezpogojno potrebne. Razsodišče, varnosti in razorožitev so neločljivi pojmi. Če ste Vi stopili z ustvaritvijo novega zakona v dobo sporazumov, se bo tudi polagoma ustvarila prava skupnost narodov. Če bi ustanovili poleg Društva narodov še novo razorožitveno organizacijo, bi se lahko zgodilo, da bi med tem lahko izbruhnila nova vojna.

Kar se tiče Nemčije, je moje stališče jasno. Ne želimo Nemčiji nikdar slabo. Nikdar nismo podprali propagande sovražstva. Potrebno je pa, da ostanemo pogodbene svete. V Londonu smo se sestali z Nemčijo. Po francoskem nazoru ni nikake izjeme, vsi naj bi bili sprejeti kot ravnopravni po določilih pakta. Francija nudi vsem svoje sodelovanje. Francija, ki je nedolžna, nedolžno, prišezem to, trpela in ki je bila po nedolžnem napadenja, ki je bila obiskana, kakor nobena druga dežela, najbolj po strahotah vojne, nima nobene druge iskrene želje, kakor to, »da vzklije cvetka miru!«

Njegovemu govoru je sledilo viharno in navdušeno odobranje. Člani in delegati Društva narodov so se

polju tedaj najbolje, ako jih predstaviš kot moralno nujne, neodločljive, neovrgljive.

Balkan pripada Jugoslaviji, to diplomatično in mednarodno resnico naj zapopade naš zunanji minister, potem bo uvidel potrebo balkanskih konferenc ter diplomatične aktivnosti na Balkanu, v kojeja središču mora stati jugoslovenska država.

Čimprej balkanske konference! Naši cilji so visoki in gredo vzporedno s cilji zapadnih, demokratskih držav.

dvignili s sedežev ter hiteli stiskati roke Herriotu.

GOVOR ITALIJANSKEGA DELEGATA.

Za Herriotom je dobil besedo italijanski delegat in bivši ministrski predsednik Salandra. Izjavil se je za Macdonaldov predlog, da se ustanovi posebna komisija za proučevanje ustanovitve mednarodnega razsodišča in razorožitve. Med drugim je izjavil:

Izjaviti mi je treba, da danes se še ne more nobena država odreči sredstev sile. Da postane uspešno in učinkovito, mora postopanje razsodišča nuditi kakor pakt Društva narodov gotove sankcije, ki bodo dajale možnost, da se bo tudi razsodba izvedla. Če se Društvu narodov, ki naj, kakor upamo, obsega vse kulturne narode, posrečilo po tem potu skrbeti in doseči za vse narode varnosti brez vsakega nadaljnjega oboroževanja, potem smo lahko ponosni na Društvo narodov.

Za Salandro je govoril angleški delegat Parmoor, ki je izjavil, da se strinja z Macdonaldom, smatra pa, da obstoja velika razlika med naziranj Herriota in Macdonalda.

Na popoldanski seji je govoril najprej belgijski ministrski predsednik Theunis, izjavljajoč:

Belgija je že celo stoletje boljše Evrope. Razvoj modernih vojnihih sredstev pa je postal tako strašen, kakor se prej ni nikoli mislilo. Belgijci smo miroljuben narod. Ni mi potrebno zagotoviti, da nočemo ničesar drugega kot mir in jamstva. Toda ta jamstva ne smejo biti le na papirju. Odobram po Macdonaldu in Herriotu pripravljena naziranje glede razsodišča, razorožitve in trgovine z orožjem. Prepričan sem, da bo tudi Belgija pripravljena slediti temu zgledu, ako bodo velesile sprejele klavzulo glede obligatoričnega razsodišča. S tem se bo vojna nevarnost vsakogar zmanjšala, ne da bi sicer popolnoma izginila.

Theunis je nato orisal hitrost prehoda Nemcev skozi Belgijo leta 1914. ter izjavil, da Belgija ne more še enkrat riskirati, da z apelom na svet kliče vse narode na pomoč.

V imenu belgijske vlade in belgijske delegacije je izjavil Theunis, vas moram pozvati, da se mora rešiti problem varnosti naše države in tudi vseh drugih držav. Vse male države, za katere govorim tudi jaz, imajo pravico do tega.

VELIK GOVOR DR. BENEŠA.

Za belgijskim ministrom Theunisom je dobil besedo dr. Beneš. Z neobičajnim ploskanjem in odobranjem je bil pozdravljen, ko je stopil na tribuno. Bil je viharno pozdravljen in akklamiran! Dr. Beneš je med drugim v svojem obsežnem govoru izjavil:

Danes so oči vse Evrope obrnjene v Ženevo! Danes se svet vprašuje, če bo iz teh posvetovanj kaj faktičnega sledilo, kar bo dalo človeštvu nove nade in upe. Vsa človeka se mora danes resno vprašati, bodo li imela ta posvetovanja kak uspeh. Marsikdo nam drugače lahko reče, da nismo kos svojih nalogi.

Sam sem čutil nekako gotovo odgovornost za garancijski pakt, že popreje in tudi danes. Tudi tako pomembni govor angleškega ministrskega predsednika vsebuje gotovo ostro kritiko garancijskega pakta. Faktično smatramo za neizvedljivo uvedbo razsodišča in priznanje obligatoričnega stalnega sodišča itd. Po vsem tem moram reči, da bi bilo kljub temu zelo dobro, če bi enkrat govorili samo o razorožitvi, ki je povzročila dolgo in mestoma strastno razpravo, specialno v tretji komisiji, ki je ugotovila, da je razorožitev v tesni zvezi z ostalimi problemi, ki se danes razpravljajo.

Kljub razsodišču, kljub obligatoričnih sodnih klavzul je še vedno mogoče, da se bodo države tajno oboroževale. Kljub obligatorični pogodbi o razsodišču so se države vrgle v strašno vojno. Zakaj? Ker je podpisani pogodbi manjkala dana beseda. Dajte dani besedi zaupanje, da boste to izpolnili in držali, kar ste obljubili. Le tako bomo mogli napredovati! (Viharno odobranje!) To zaupanje moremo vzpostavi-

viti le, če se bodo stavile v pogodbo kazenskih določbe, z eno besedo, če bo do obstojale sankcije.

Če bi obstojale tajne priprave za vojno, tedaj moramo ne le za to določiti kazni, marveč jo tudi izvesti, ker drugače ne pomenijo ničesar niti najlepše besede. (Odobranje!)

Lepo je, da uvajamo za odstranitev konfliktov razsodišče, ki naj bi odstranilo vse resne ovire. Kot primer navajam, kaj se lahko stori, če je na obeh straneh dobra volja, pogodbo med Češkoslovaško in Avstrijo. V tej pogodbi ste obe državi podpisali obligatorično razsodišče. To je bilo lahko mogoče, čeprav je trajalo nad 300 let sovražstvo med obema narodoma.

Koncem svojega govora je dr. Beneš predlagal: III. komisija naj prouči vse varnosti, garancijski pakt, odgovore posameznih vlad, načrte in druge predloge. Sprejme naj se predlog Macdonalda za sklicanje konference o razorožitvi. Prouči naj se načrt razsodišča in obligatorične sodne klavzule, s čemur naj bi dosegli pozitivne uspehe. S tem bi napravili veliko.

Govor dr. Beneša je napravil na skupščino globok vtis. Predsednik Motta je nato zaključil večerajšnjo sejo z naznanilom, da je na govorniški listi še šest govornikov in da bo glavna debata končana v ponedeljek. Za jutri v soboto je določena dopoldanska seja za 10. uro.

Macdonaldov govor in Mala antanta.

Ostra kritika češkoslovaških vladinih krogov.

— Praga, 5. septembra. (Izv.) Češkoslovaški tiskovni urad objavlja k Macdonaldovemu govoru kratek komentar, ki je odraz mnenja vodilnih krogov Male antante. Komentar veli:

Macdonald je v svojem govoru ostal v okviru pacifistične ideologije, ki je zasleduje že zavarovana država. Ni pokazal prav nikakega razumevanja za posebne razmere malih držav, katerih obstoj in varnost še nista po njegovem mnenju zavarovana. To ne pomenja, da ne bi Macdonaldova izvajanja dale pobude za nadaljno diskusijo in za nadaljni razvoj vsega vprašanja. Gotovo jo bodo prinesle. Gotovo bo predmet obravnave v posebni komisiji Društva narodov Macdonaldov klic, da Amerika, Nemčija in Rusija sodelujejo na poprišču Društva narodov. Drugo je vprašanje, če bodo našli izhodišče za položaj, ki je bil ustvarjen po Macdonaldovem govoru, o garancijskem vprašanju. Ni gotovo, če bo to vprašanje že rešeno na sedanji skupščini Društva narodov. Stališče Macdonaldovo v garancijskem paktu je našlo v mnogih krogih delegacij globok odmev in delno ogorčenje in so bili tembolj razočarani, ker je Macdonald zastopal pozitivno stališče svoje države napram Društvu narodov, naglašujoč obenem nujno potrebo izvedbe določil v garancijskem paktu.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza ni danes poslovovala.

Zagrebska borza.

Dne 3. septembra. Predborza.

Danes borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 14.50, Pariz 4.10, Praga 2.30, Dunaj 0.1085, Milan 3.37, London 342, Newyork 76.50.

INOZEMSKA BORZE.

—Curih, 6. sept. Današnja borza: Beograd 6.95, Praga 15.95, Newyork 522.50, London 23.61, Pariz 27.95, Milan 23.15, Berlin 1.26, Dunaj 0.0075.

—Trst, 6. sept. Predborza: Beograd 29.65—29.75, London 102—102.10, Pariz 121.25—121.75, Curih 430—432, Newyork 22.90—22.95, Dunaj 0.0319—0.0321, Praga 68.30—68.70.

—Dunaj, 5. sept. Devize: Beograd 923—927, London 316.500—317.500, Milan 3099—3111, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3752—3768, Praga 2129—2139, Curih 13.375—13.426. Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 920—926, lira 3110—3130, češka kruna 2112—2128.

Vladine koncesije Radičevi stranki.

Važne konference v ministrskem predsedstvu. — Radičevci in klerikalci zahtevajo razpust Orjune. — Vprašanje premestitve »hrvatskih« polkov.

— Beograd, 6. sept. (Izv.) Velike važnosti so bile včerajšnje konference v predsedstvu vlade. Politična vprašanja, ki se tičejo Hrvatske in deloma tudi Slovenije, so razmotrivali načelniki vladnih strank Ljuba Davidović, dr. Spaho in dr. Korošec z zastopnikom hrvatskega narodnega zastopstva dr. Vladimirjem Mačkom in Ivanom Predavcem. Te konference označajo nekateri politični krogi za naravnost usodopolne za sedanjo vladu. Kot predmet razgovorov niso bila samo čisto tekoča tehnično-upravna vprašanja, temveč tudi čisto politična vprašanja o sporazumu in ureditvi države na temelju načel, ki jih zagovarja Radičevci, federalisti in Davidovičeva skupina.

Ministrski svet je nato snoči imel kratko sejo, ki je bila mestoma zelo važna.

Radičevci poslanci pod vodstvom dr. Mačka in Predavca so po končanih konferencah v ministrskem predsedstvu odšli na to v vojno ministrstvo, kjer so vložili predloge za reaktiviranje nekaterih hrvatskih oficirjev, pripadajočih bivši avstro-ogrski monarhiji. Snoči so se imeli vsi zastopniki HRSS v hotelu in restavrantu »Petrogard« sestanek z nekaterimi klerikalci in muslimani, kakor so z brzo vlakom odpotovali v Zagreb, kamor so po poročilih iz Zagreba danes zjutraj prispeli. To zastopstvo, ki vodi strogo kontrolo nad delovanjem sedanje vlade, predloži Stjep. Radiču in vodstvu HRSS splošno in podrobno poročilo o političnem položaju v Beogradu. Za 14. t. m. je sklicana plenarna seja H. R. S. S., za katero vlada v vseh beogradskih političnih krogih največje zanimanje.

Predavec je tudi danes poskušal vse, da bi omilil oziroma zabilal globok vtis, ki ga je napravila njegova nepredvidna izjava o hrvatskih vojakih.

Kakor se je posl. Ivan Predavec izjavil, so na konferenci obravnavali vprašanje imenovanja velikih županov za Dalmacijo. Oba velika župana za Split in Šibenik se imata imenovati iz vrst uradnikov, ki so pristali H. R. S. S.

Na včerajšnji dopoldanski, nad dve uri trajajoči konferenci, so razpravljali zelo važna notranje-politična vprašanja. Po konferenci je Ivan Predavec izjavil zastopnikom tiska:

Na konferenci je bilo eno najvažnejših vprašanj — vprašanje zaščite javnih shodov in sestankov, dalje je bilo zelo obširno razmotrivano vprašanje delovanja Orjune, smao in Hanao.

Mi ne obračunamo nobene posebne pozornosti na Hanao, glasovi o nekaki posebni zvezi med nami in Hanao so smešni. Hanao ni nikaka politična stranka, niti kak političen faktor, nego borbeno skupina, ki je bila ustanovljena kot reakcija hrvatske nacionalne mlarine proti akciji Orjune.

Na konferenci v ministrskem predsedstvu smo posebno razmotrivali delovanje Orjune, ki vse bolj dviga glavo in skuša s terorističnimi akti preprečiti naše javne sestanke. O delovanju Orjune na tej konferenci še niso bili ukrenjeni definitivni sklepi in odloki, marveč bo o tem razpravljala vlada na eni prihodnjih svojih sej.

Kar se tiče upravnih vprašanj, smo razpravljali pred vsem imenovanje velikih županov v Dalmaciji. To vprašanje je bilo sporazumno rešeno. V dveh ali treh dneh bo objavljen zadevni ukaz.

S posamnimi ministri kot poznavalci hrvatskih prilik smo našli sporazumno linijo za delo v vseh panogah našega javnega življenja.

Vprašanje premestitve hrvatskih polkov iz Makedonije res obstoji. Mi nismo v tem oziru vladi stavili nikakega ultimatum. To vprašanje bo sporazumno rešeno.

VELIKO NEZADOVOLJSTVO V DEMOKRATSKEM KLUBU.

— Beograd, 6. sept. (Izv.) V Davidovičevem demokratskem klubu je zavladalo veliko in ogorčeno nezadovoljstvo radi zahtev HRSS glede premestitve hrvatskih polkov iz Srbije, Makedonije in Južne Srbije v hrvatske garnizije. Slične zahteve so stavili tudi slovenski klerikalci glede slovenskih vojakov. Te zahteve HRSS nampram vladi smatrajo po večini za preštrane. Tudi včeraj je klub nadaljeval debato o radičevskih predlogih in zahtevah. Debatu je bila zelo živahna in mestoma burna.

Nekateri poslanci so odločno zahtevali, da mora vlada nastopati nampram hrvatskemu narodnemu zastopstvu in njega predlani zahtevam z vso odločnostjo in brezobzornostjo.

Poslanec dr. Miloš Radosavljević je odločno nasproten radičevski zahtevi, da bi se hrvatski polki premestili v hrvatske garnizije. Skupina okoli Radosavljevića je naglašala, da bo vedno glasovala v klubu proti takim in sličnim zahtevam, ker vojska mora ohraniti gotov razporeditveni sistem. Klub je tudi izrazil odkritosrčno željo, da morajo med klubom in njega vladnimi člani vladati intimnejše in iskrenješe vezi.

Vojni minister general Hadžić je pozdravil vojsko v imenu kralja.

V Topoli je bila primerna dvorska svečanost.

Po svečanosti so se sestali člani vlade na kratko konferenco.

POVRATEK ZUNANJEGA MINISTRA IZ ŽENEVE.

— Ženeva, 6. septembra. (Izv.) Zunanji minister dr. Voja Marinković se prihodnje sredo vrne v Beograd.

VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

— London, 6. sept. (Izv.) Ker so liberalci in konservativci ukrenili vse priprave za volitve, je sklenila delavska stranka, da tudi ona prične z volilnimi pripravami in da uvede primerno propagando med delavstvom. Za prihodnje dneve je napovedanih nad 200 shodov, na katerih bodo govorili vsi člani vlade, pripadajoči delavski stranki. Govoril bo tudi Macdonald.

„V imenu zakona, reda in pravice“...

Pet gerentov za »Mestno hranilnico ljubljansko«! — Klerikalci imajo absolutno oblast!

Na ukaz velikega župana za ljubljansko oblast je bil danes razrešen svojih dolžnosti kot gerent »Mestne hranilnice ljubljanske« g. Robert Kollmann, na njegovo mesto pa je bilo imenovan kar 5 gerentov in sicer Anton Stebi, Alojzij Vrtovec, (klerikalca), dr. Celestin Jelenc (socialist), dr. Ivan Stanovnik (klerikalec) in Albin Zajc (klerikalec). Predsednik v tem svetu gerentov je Stebi, ki pa nima nobenega vpliva, ker sklepajo gerente za večino glasov, absolutno večino pa imajo klerikalci.

»Mestna hranilnica« je torej popolnoma v klerikalnih rokah.

Dosedanji gerent g. Kollmann uživa sloves kot nad vse pošten, vester in nepristranski mož, ki ni pristopen nobenemu upitvom in hodi vsikdar svojo ravno pot. Vkljub temu so ga klerikalci odstranili, ker jim pač ni šlo za urejeno, pošteno in nepristransko upravo, marveč zgolj za partijsko izkoriščanje bogatega denarnega zavoda v strankarske svrhe.

Vsakega naprednega človeka mora v dno duše ogorčiti dejstvo, da dovoljujejo klerikalci svobodno po mili volji žariti in paliti po Sloveniji — Davidovičev demokrati, ki so se doslej vedno delali velike prijatelje naprednega življa v Sloveniji in odporne klerikalizma!

Politične vesti.

— MINISTER DR. KULOVEC in uradništvo. Pišejo nam: Ko se dr. Kulovec ni bil minister, temveč samo tajnik SLS, je bil ob neki priliki, ko je bil protestni šod državnih uradnikov, sestanek v Jugoslov. tiskarni. Takrat je dr. Kulovec rekel: »Čemu protestni šod, če uradnik s to plačo ne more mesa jesti, naj pa krompir in zelje je!« Takrat so mu državni uradniški somišljeniki SLS. močno zamerali ter ga večkrat spomnili na te besede. On, dr. Kulovec je pa trdil, da teh besedi ni tako mislil, kakor jih je izgovoril. Sedaj pa, ko je dr. Kulovec kraljevi minister, bi bilo dobro, da bi se ga zopet spomnili na njegov izrek z opozorilom: Kako pa zdaj mislite o državnem uradniku? — Ali mu hočete omogočiti človeško življenje?

— Razlika, ki jo nihče ne vidi. O tej razliki piše »Hrvatsko Pravo« in zavrača trditve beogradske »Pravde«, da obstoja med sedanjo in prejšnjo zunanjo politiko razlika v tem, da se je prejšnja vlada naslanjala na reakcijo, sedanja pa na demokracijo, kateri pripada bodočnost. »Pravda« je to misel posnela po ljubljanskem »Slovencu«, ki je umetnik prve vrste v konstruiranju razlik, ki jih nihče ne vidi in ki dejansko ne obstojajo. Kako je že rekel dr. Marinković o svoji novi politiki? Da je v bistvu istovetna s staro, samo metode, manire so drugačne!

— Imenovanje pomočnikov ministrom. Za pomočnika ministru za socialno politiko je imenovan Mihael Murko, bivši načelnik socialnega

oddelka v Sarajevu. Za pomočnika ministru narodnega zdravja je imenovan Sima Petrović.

— Kako šteti sedanja vlada. Kakor znano, je Pašičeva vlada odklonila poslaniške dnevnice preko počitnic, ker se je postavila na stališče, da poslanec nima pravice do dnevnice, ako ne zaseda Narodna skupščina. Nova vlada je sklicala skupščino samo za osem dni, nato pa skupščino odgodila na nedoločen čas. Po vsej priliki se skupščina ne sestane pred sredino septembra, mogoče pa šele koncem septembra. Vlada si misli, kaj narod, kaj potrebe ljudstva, kaj običaje parlamentarnega vladanja, glavno je, da imamo poslance na svoji strani. V to svrhu jim pa izplača dnevnice po 300 Din na dan, kar znaša dnevno 93 tisoč 600 Din, za cel mesec pa nič manj kot 2.708.000 Din. Sedaj pomislimo, koliko je vlada votirala za ubogo Polhograje, ki jim je neurje razdeljeval polja ter upropastilo zemljo in prideleke!

— O demokratizmu Davidovičeve vlade dvomi tudi beogradsko »Novo Vremje«, ki piše: »Zadnje čase se giblje vse politično življenje Evrope na levo. Po Macdonaldu in Herriotu je prišel val levičarstva na Balkan in dosegel kraljevino SHS. Kljub izjavi g. Marinkovića, da ima nova vlada skupne ideale z demokracijskimi vladami Angleske in Francije, lahko dvomimo o demokratizmu Davidovičevega kabineta. Prej lahko govorimo o demokratizmu radikalov, stranke, ki jo je ustanovila pred 50 leti skupina skrbnih nacionalistov. O muslimanih sploh ni treba govoriti. Zadoštuje, če omenimo, da je 90% njenih poslancev v skupščini begov in veleposestnikov. Njihovo geslo, religija in privatna lastnina je daleč proč od demokracijskih principov. Slovenska Koroščeva stranka je katoliška klerikalna stranka. Ona more biti separatistična in federalistična, nikoli pa ne leva, demokracijska ali celo socialistična. Ves takozvani demokratizem Davidovičeve vlade je usmerjen k spremembam v administraciji, ne pa k socialnim problemom.«

— Zakon o kolonizaciji. Minister agrarne reforme Veseniak je obljubil dajetaci dobrovoljcev, da predložijo na jesen skupščini zakonski načrt o kolonizaciji in sicer, kakor ga je sestavil njegov prednik Simonović. Ker še ni to stvarnega zakona, se podaljša veljav-

nost dosedanjega zakona o študentskem zakupu, da se bo kolonizacija dobrovoljcev nadaljevala. Minister je priznal zasluge dobrovoljcev in borbi za osvojenost in ujedinjenje (kaj poroče Radič) in obljubil boj proti nepravilnim zahtevam veleposestnikov (kaj poročejo Turki!). Kolonizacijski zakon je obljubil Veseniak za jesen. Kaj bo že takrat Veseniak!

— Zakon o korupciji. K temu zakonu je napisal znani hrvatski politik dr. Roje v zagrebškem »Hrvatu« članek, ki je prav pameten. V članku pripoveduje historijo iz Beograda, o kateri pa pravi, da se mu ne zdi resnična. Je pa karakteristična za današnje korupcije in zato jo tudi mi priobčujemo. Glasi se takole: V Beograd je prispel trgovec in stopil pred uradnika v ministrstvu. Ve, da mora dati »mito«, podkupnino, vendar ga je sram in ne zna, kako bi napravil. Nekaj časa okleva pred uradnikom, vrta se na stolci in govori vseprek, samo ne o stvari. Uradnik zapazi, kaj to pomeni, izvleče dozo in jo pomoli posestniku: »Na pokadi, kaj se vrneva in izgine iz urada. Trgovec otvori dozo in vidi, da je prazna. Nekaj časa buli v njo, nato pa se domisli in razume: V dozo položi tri stotine. Kmalu se vrne uradnik in slučajno pogleda v dozo. Ko vidi, da mu je trgovec vtičnil samo tri stotine, jo zopet zavrtori in izroči trgovcu: »Na, pokadi še malo!« in izgine v sosedno sobo. Trgovec je sedaj dodal še dve stotine, kakor je bil uradnik zadovoljen. Dr. Roje ne pove, ali se je ta dogodba zgodila pod sedanjo vlado. Vse pa kaže, da se je moralo dogoditi v najnovejšem času, kajti v parlamentu so se našli pravi zlikovci, ki od lačnih slovenskih klerikalcev do požrešnih bosanskih muslimanov, džemijetovcev, Nemcev, Madžarov in seljaških republikancev na Hrvatskem komaj čakajo, da opljačkajo državo z dnevniciami ter z izžemanjem državne blaginje.

— Radič za podunavsko unijo. Budimpeštanski »Az Est« prinaša Radičev intervju, v katerem zagovarja carinsko unijo z Avstrijo in Madžarsko. Radič pravi, da se brez te carinske unije ne mora izboljšati gospodarsko stanje Hrvatske. K izjavi pravi zagrebško »Hrvatsko Pravo« čisto pravilno, da se Radič zavzema za »podunavsko carinsko unijo«. Radiču je vsaka druga unija ljubša, samo ne jugoslovenska kraljevina.

— Opozorilo. Več tisoč parov (ostankov posameznih vzorcev) tovarov »Pekos« se prodaja do vstetega 20. tm. po znatno nižji ceni samo v trgovini Aleksandrova cesta št. 1, na kar se cenj, občinstvo vjudno opozarja.

Prestolonaslednikov rojstni dan

— Beograd, 6. sept. (Izv.) Danes je Beograd na zelo svečan način proslavil prestolonaslednikov rojstni dan. Vsi državni uradi, vse prodajalne, vsa podjetja, borza in ves tisk so praznovali. Velika množica se je pojavila na ulicah. Beograd je bil ves v zastavi. Po glavnih ulicah je bila v vojni opremi razpostavljena vojska: pehota, tehnične čete, artiljerija in konjenica s kraljevo gardo. Najpreje so odšli člani vlade v svoje cerkve, nato je bila slovesna služba božja v saborni cerkvi, ki jo je opravil beogradski metropolit v prisotnosti vse vlade, generalitete, diplomatičnega zbora, veleposlanstvenikov in mnogoštevilnega občinstva, kakor tudi zastopnikov raznih korporacij in društev. Topovi so naznanjali pričetek svečanosti. Po službi božji je bila sijajna velika parada vojaštva.

Konec sezone.

(Iz njenega dnevnika.)

15. junija.

Ko smo včeraj sedeli na promenadi pri godbi, je prišel mimo s počasnimi, zamišljenimi korakom. Vedela sem, kaj to je On, dasi ga nisem še nikoli videla in mi je še do danes neznan njegovo ime. Ogledala sem za njim, toda ni se ozrl. Godba je igrala zelo lepo. Moj bratranec Boris je prišel k meni in me je vabil seboj, da bi se igrali. Ni mi bilo do igre. Sploh nečem biti več otročja. Mama je govorila s teto in ni ničesar opazila. Ko se je vračal, je spremljal neko damo. Mislim, da jo je srečal slučajno in da sta si komaj znanca, kajti videlo se je, da sta govorila navadne stvari. Ko sta šla mimo nas, se je ozrl in zdi se mi, da me je pogledal. Gotovo si je mislil, da sem še otrok. Ko bi on vedel!

16. junija.

Zvečer smo bili na terasi pri večerji. Tudi on je bil tam. Sedel je pri mizi nasproti nam, tako da je bil obrnjen proti meni. Kmalu za njim je prišla ona dama in je vsedla poleg njega.

ga. Večerjala sta skupaj. Moja mama je opazila in je s teto govorila o njem. Gledala sem ga neprestano. Včasih se je nasmešnil in je pogledal po terasi. Takrat so se srečale najine oči. Sicer je malo govoril. Odšli smo preje, nego on. Pri odhodu sem se obrnila in sem videla, da je gledal za menoj. Ko smo bili zunaj, sem se ozrla: šepetal je nekaj svoji dami in ona je gledala za nami. Ali sta govorila o nam, ali o meni? Vidim še sedaj pred seboj njegove oči...

17. junija.

Danes smo se igrali v glavnem parku jaz, Mira, Lida in Boris. Zdeli so se mi zelo otročji, ker so se vedno lovili in skakali med klopami in mizami. Meni se ni ljubilo letati — sploh mi ne ugajajo te otročje igre — toda niso mi dali miru. Ko smo bili v največjem drendaju — je prišel on in on je vsedel na bližnjo klop. Ali je hotel nas gledati? Čutila sem, kako sem zardela. Dobro, da ni nihče opazil, kajti vsi so mislili, da sem tako razigrana. Sedla sem na klop in sem igro prepuštila drugim. Toda Boris je pripeljal k meni svojega prijatelja Dušana in sta sedla vsak na eno stran. Dušan je raz-

umen dečko in dober kavalir. Takoj je opazil, da hočem biti sama in je odšel celotno družbo na drugo stran. Z menoj je ostala samo mala Mimi, ki se ne more igrati z njimi. Sedela sem na klopi in sem skrivaj gledala na njega. Gledal je igravo se otroke. Zato sem odšla med nje. In vendar se mi zdi, da nisem storila prav. Kmalu na to je prišla ona dama in je odšel z njo na sprehod.

20. junija.

Včeraj bi bila skoraj govorila z njim. Kako čuden slučaj. Z Miro sva bili v gozdu za promenado in sva trgali gozdne cvetice. Gozd je bil tih in prazen daleč na okrog, le ptiči so peli na drevec. Naenkrat se je pojavila na gozdni stezi temna senca. Bil je on. Obstala sem in srce mi je zatrepalo. Videl je naju in zdelo se mi je, da se nama smehljata. Mira je dvignila glavo in ga je zapazila. Ona še ne ve ničesar. Zato je rekla: »Vidite, kako lepe cvetke, in vi niti ne trgate.« Bil je nekoliko presenečen. »Cvetke so za to, da rastejo«, je rekel in je odšel na prejšnje mesto, da se bo spustil z nama v pogovor, pa menda ni hotel govoriti z dvema deklicama, ki sta po

njegovem mnenju še otročji. »Cvetke so za to, da rastejo.« Kako je to lepo povedano. Nobene cvetke nisem več odtrgala. Naj rastejo. Ko sva se z Miro vračali, sva srečali ono damo. Tudi ona je šla v gozd na izprehod. A meni se zdi, da je hotel biti sam.

25. junija.

Vidimo se vsak večer pri večerji na terasi. Opoldne obeduje v drugi restavraciji. Stanuje v hotelu vis-avis nam. Na promenado prihaja zjutraj šele ob desetih. Takrat je videti bolan in slab. Navadno odide v gozd na izprehod. Potem izgine ves dan do večernega koncerta. Zvečer hodi navadno sam, dokler ga ne obda kaka družba. Ako pride dama, odide takoj z njo. Nečem, da bi vedel o moji ljubezni. In vendar se mi zdi, da mu ugajam. Gleda me z veselimi smehljajočimi očmi. Te oči!

28. junija.

Včeraj so letale kresnice po parku in otroci so jih lovili. Ostali smo dolgo na promenadi, ker je bil lep večer. Tudi on se je sprehajal s svojo damo. Hodili sva z Miro po cesti ob parku in sva poslušali njiju razgovor. Govorila sta o sreči. Pri tem bi se bilo sko-

raj nekaj dogodilo: Boris je vjel kresnico in jo je vrgel meni v lase. Kresnica se je bliščala v lasih kakor bisser. V tem trenutku je prišel on mimo. »Kako krasno«, je rekel — a jaz sem ravno hotela odstraniti kresnico. Že mi je hotel pomagati — pa ga je Mira prehitela. Občutila sem čudno slast pri misli, da se bo dotaknil s svojo roko moj las. Vidim, da me je opazil in da me pozna.

30. junija.

Snoči sem šla sama po ozki stezi proti sanatoriju. Bilo je že mrčno. Po stezi rastejo krasne rdeče rože v gostih šopih, da polnijo vso okolico z opojnim vonjem. Obstala sem ob njih in sem jih gledala. Prišel je po stezi proti meni in se mi je bližal počasi. Zatrepetala sem od strahu in radosti. Toda sedel je na klop in se ni niti ozrl name. Odšla sem naprej. Na vrhu sem se ozrla. Gledal je za menoj. Kako rada bi bila zletela navzdol za ga prijetela za roko. Zdi se mi, da bi mi bil takoj dober prijatelj. Toda on misli, da sem otrok in dela z menoj po otročje. O čem bi govoril z menoj?

(Dalje prihodnjije).

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljšje.

Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

3137/i

Schicht

Prosveta.

— Udeležence današnje dramske predstave *Macbeth* opozarjamo, da je začetek izjemoma ob pol 2. zvečer.

— Nušič Branislav, Občinski dete. Roman dojenčka. Poslovenil Cvetko Golar. V Ljubljani 1923. J. Blasnika nasl. Povest bi se lahko imenovala tudi »Zalost« in veselje, saj se v njej poleg vse žalostne usode zapuščenega dojenčka, ki nima ne domovi, ne, ne staršev in ki roma iz roke v roke, nadrobno tudi toliko veselih prigod in smešnic, da se čitatelju eno oko včasih solzi od žalosti, drugo pa od smeha. Knjiga bodo z zanimanjem brali tudi oni, ki bi radi po njej znali srbsko življenje v malih srbskih mestih in v Beogradu. Tukaj jim bo Nušič dober vodnik; on je med najboljšimi srbskimi pisatelji in pozna svoje rojake, kakor malokdo. Da zna tudi prav prijetno pripovedovati, to priča vsaka stran te knjige. Knjiga ima na ovitku lepo risbo, šteje 231 strani in stane samo 15 Din. Kupi in beri! Ne bo ti žal.

— G. Keller: Regina. Poslovenil dr. Jo. Za Glonar. V Ljubljani 1923. Natisnila in založila tiskarna J. Blasnika naslednikov v Ljubljani. »Regina« je povest uboge služkinje, ki je postala žena visokega gospoda, zgodba o sicer poštemenem zakonu, kojega elaba stran je bila edino ta, da zakonca nista poznala in razumela drug drugega in ki je zaradi tega žalostno končala. Dejanje se vrši deloma v Nemčiji, deloma v Ameriki. Opisano je tako živo, da knjige ne odložiš, dokler je nisi prebral. Pripraviš smilo, da bo povest tega znamenitega švicarskega pisatelja ravnotako ugajala, kakor jim je svoje dni njegov »Don Correa«. Knjiga je lepa, obsega 92 strani in stane samo 15 Din. — Izdajatelj je slo zato, da s ceno izdaje omogoči njeno nabavo najširšemu sloju našega naroda.

— Zeleni kader. V založbi tiskarne J. Blasnika nasledniki v Ljubljani izšla je ravnokar ljudska povest »Zeleni kader«, ki jo je spisal Ivan Zorec, znan slovenski pisatelj. Povest je zanimiva, ker opisuje življenje in dogodovčine vojaških ubežnikov med vojno, ki so se skrivali po bosanskih hribih, kot organizirani uporniki ter pripravljali s svojimi upornimi dejanji konec vojne. Naslovna stran knjige je lepo ilustrirana. Knjiga stane 15 Din s poštnino 1 Din 1 več. Narčni se pri tiskarni J. Blasnika nasledniki v Ljubljani. Breg 12. Narčni se lahko z dopisnico.

Glasi v vestnik.

— Na praznik v ponedeljek 8. t. m. se uprizori opera Carjeva nevesta, pri kateri poje vlogo Ljubave prvokrat ga Thierry Kavčnikova. Ostale glavne vloge imajo — Marfa — gna. Rozumova, dalje ga. Betetto, Popov, Banovec, Mohorič, Ropasova, Assesjeva in Smolenska. Vstopnice za obe predstavi so v predprodaji v operni blagajni.

— Prodana nevesta. Danes nedelja 7. t. m. zvečer ob pol 2. se poje v operi Prodane nevesta, pri kateri poje vlogo Marinke novo angažirana članica gna. Božena Vanečkova. Janka pa poje tenorist Jiranek iz Prage kot gost. G. Jiranek poje na angažma. Ostale vloge so sledeče: Zasedenci: Kecal — Zathay, Vašek — Kovač, Krušina — Šubelj, Katinka — Smolenska, Miha — Debevec, Neža — Ropasova, Esmeralda je Ribičeva, vodja glumačev Mohorič, Indijanci pa postavi na oder Perko. Opero dirigira G. Balatka, režira g. Bučar.

— Gorenjski slavček. Posetnikom večerajšnjega kongresa vseslovenske agrar. mladine je gledališka uprava uprizorila v operi »Gorenjskega slavčka«. Začetek se je radi malega naporu skoraj na pol ure zakasnil. Potek predstave pa je bil zvršen in so mnogobrojni zbrani gostje soliste, zbor in orkester živahno pozdravljali. Poleg ostalih solistov je iznova nastopila v manjši vlogi g. Ribičeva. V veseljem sem poslušal njen prijeten glas, ki ga ji je v dobi njenega odnosa naša odlična pevka g. Lovštevova kot njena učiteljica znano izsolala. Posebno pohvalo zasluži poleg solistov Lovštevova, Ropasova, Banovca, Zupana itd. zopet zbor. Čujem, da je ministrstvo prosvete za izboljšanje njegovega gnotnega stanja nakazalo večjo vsoto, kar z ozirom na njegove resnične plače zadoščenjem pozdravljamo. Z nekaterimi okrajšavami, izpremembami bi Försterjevo delo prav gotovo še pridobilo. Zopet in zopet treba priznati, da je v operi mnogo glasbenih domislekov, ki so vredni smetane, Dvořaka in da je že vsled teh vrednih »Gorenjski slavček« vestne umetniške revizije. —č.

Jutri vsi na sokolsko prireditev

V St. Vid nad Ljubljano 5762
Sodeluje godba Dravske divizije

Sokolsstvo.

— Sokol I. pozivlje vse svoje članstvo, da se udeležijo 7. tm. 15. letnice Sokolskega društva v Litiji. Člani v slavnostnem krogu. Voznja polovična proti izkaznici, ki se dobe na Taboru. — Istega dne ima Sokol St. Vid nad Ljubljano društveni javni nastop. Vse brate in sestre, ki ne morejo v Litijo, pozivljamo, naj se udeležijo tega izleta v civilni obleki z znakom. — Odbor.

— Sokolsko društvo v St. Vidu nad Ljubljano priredi 7. septembra točno ob 16. na Frnadovem in Jagrovem vrhu svoj javni nastop in veliko ljudsko veselico s sodelovanjem godbe dravske divizije, kamor sokolskega društva in prijatelje Sokolstva najljubše vabimo. Nastop domačega društva je prav marljivo pripravljen in bo došlim nudil najlepši užitek; kot gostje nastopijo: Skofja Loka, Medvode, Ježica in Kamnik. Dohodi in odhodi vlakov iz Ljubljane in Gorenjskega kar najugodnejši; ker je drugi dan praznik, bo za odhod Ljubljanočanom turistični vlak ob 1/2 4. uri najprikladnejši. Voznja polovična. Kdor ljubi naravo in pošteno veselje, ta naj nas obišče. Nasvidenje in zdravo! Odbor.

— Sokolsko društvo v Celju priredi v nedeljo 14. sept. ob 15. popoldne javni teledni nastop. Ob tej priliki pride v Celje posebna deputacija zagrebške župe, ki izroči društvu dve nagradi in sicer darilo mesta Sarajevo veliko mangu in darilo mesta Beograd, dragoceno pirostko preprogo. Prvo darilo si je priporila vrsta nižjega oddelka članov, drugo pa vrsta članic.

Šolstvo.

— Ravateljstvo III. drž. realne gimnazije (Beethovnova ulica) nam poroča, da ostanejo na tem zavodu tudi še znanprejšnji razredi in sicer s slovenskim učnim jezikom.

— Vpisovanje učenek na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6/II, se nadaljuje dne 9. in 10. tm. obrakot od 8. do 12. in od 14. do 17. ure.

— Christofor učni zavod, edina državna koncesijonirana in največja zasebna šola te vrste v Ljubljani, vpisuje le še ves september na Domobranski cesti 7. Dnevni in večerni tečaj; izobrazba v perfektne stenografije, strojepisce; veliko pisalnih strojev raznih sistemov. Zavod izdaja veljavna izpričevala ter preskrbuje absolventom službe. Najnižja šolnina. Šolsko leto prične 1. oktobra 1924.

Kolesarska dirka

Težno pri Mariboru

7. in 8. septembra 1924 5601

Turistika in sport.

RAZDELITEV NAGRAD
CESTNIM MOJSTROM ZA
NAJBOLJŠE VZDRŽEVANJE
CEST V SLOVENIJI.

Automobilski klub Kraljevine S. H. S. je svoječasno razpisal tri nagrade po Din 2000, 1500 in 1000 za one državne cestne mojstre, ki z ozirom na promet in vzdrževalna sredstva zaupane jim ceste najboljše vzdržujejo. Te konkurence se je udeležilo 14 cestnih mojstrov iz cele Slovenije.

Komisija za razdelitev teh nagrad, sestojča iz gg. ing. J. Dittricha in Rado Hribarja kot zastopnikov Avtomobilskega kluba, g. nadsvetnika ing. Karla Orla kot zastopnika Gradbene direkcije za Slovenijo v Ljubljani in g. glavnega svetnika dr. Rudolfa Andrejke kot šefa avtoriferata pri velikem županu ljubljanske oblasti, se je prepričala o stanju cestnih vlog in nato na svoji zaključni seji razdelila nagrade.

Prvo nagrado v iznosu 2000 Din je komisija priznala cestnim mojstrom Okrožne gradbene sekcije v Kranju Ivanu Tavčarju, Franu Debevcu in Filipu Faturju za vzdrževanje cestne proge od Kranja do Ljubljane in Podkorena. Komisija je pri tem upoštevala, da se navedene ceste proge v Kranjskem gradbenem okrožju vključ v veliki dolžini in priznajo največjem avtomobilskemu prometu nahajajo v prav dobrem stanju, dočim pa so se cestne proge od Medvoda do Kranja in naprej do Jezerskega napram stanju lanskega leta žalibog poslabšale. Nagrada se je izročila Okrožni gradbeni sekciji v Kranju, ki jo razdeli med nadzorstvo vršče tri cestne mojstre.

Drugo nagrado v iznosu 1500 dinarjev je kot najvišjo nagrado posamniku komisija priznala Matiji Kosi za vzdrževanje zagrebške (dolenjske) ceste od km 0—42, ker s primeroma skromnimi sredstvi zaupano mu progo navzlic velikemu prometu in znatni dolžini najboljše vzdržuje.

Tretjo nagrado v iznosu 1000 dinarjev je komisija prisodila Maksu Rovšku za vzdrževanje Trojanske ceste od km 105 (Tepanje) do km 132 (Težno pri Mariboru). Ta cestna proga se je kljub številnim klancem in nastrem avtomobilskemu prometu v zadnjih letih za dobo službovanja tega cestnega mojstra vidno izboljšala.

Komisija je nadalje pohvalno omenila stanje sledečih, od konkurentov nadzorovanih cestnih prog: Podravska drž. cesta (Dravograd — Maribor), cestni mojstri I. Gomišek, M. Strah in E. Rektorič. Trojanska cesta od km 17—47, cestna mojstra R. Seliak in M. Lukman. Karlovska cesta (Novo mesto — Metlika), cestni mojster Rudolf Jenko.

Končno je komisija sklenila predlagati avtomobilskemu klubu kraljevine SHS, sekciji Ljubljana, da v bodoče razpiše nagrade za dobro vzdrževanje cest v Sloveniji v večjem številu, da bo mogoče upoštevati več za služnih cestnih mojstrov.

— Koče SPD. Dne 7. in 8. septembra bodo se vse planinske kočje odprte. V služaju lepega vremena ostanejo kočje do incl. 14. sept. otvorene; kočje pa, ki ostanejo čez ta termin odkrpane se bodo po zneje naznanile. Pripominjamo, da je kočja na Veliki planini temeljito popravljena in dobro oskrbovana ter se priporoča, da jo planinci v lepih jesenskih dneh pridno obiskujejo. Pot pod Pasjimi pečini je Kam.

niška podružnica dobro popravila in torej ni nobene nevarnosti za obiskovalce. — Osrednji odbor SPD.

— Pomagajte ljubljanskemu športu! V nedeljo 7. in v ponedeljek 8. septembra se vršita dva cvetlična dneva, ki jih priredijo SK Primorje. S svojimi nacionalnimi cilji ter najnovejšimi športnimi uspehi zasluži Primorje, da ga občinstvo kar najbolj blagohotno podpre in da mu omogoči še večji razmah in napredek. Zato posegajte po teh cvetkah in dokazite, da upoštevate delo in trud največjega slovenskega kluba, ki je ljubljanskemu športu in ljubljani izvojeval na domačih in inozemskih tleh največje laurice!

— Ilirija jun.: Primorje jun. Vsled odredbe LNP se jutri ob 10. uri na igrišču Primorja ponovi finale mladinskega turnirja, ki ga je razpisal podsavez za igrače do starostne meje 17 let. Prvo tekmo je dobila Ilirija s 4:2. Obe moštvi sta dobri, vsi pogodi za dobro in zanimivo igro. Zeleti bi bilo, da to pot izostanejo incidenti, ki so pokvarili utis prvega finala.

— Prvenstvo Jugoslavije — Ilirija: SASK (Sarajevo). Jutri, 7. tm. igrajo prvaki sedmih nogometnih podsavezov Jugoslavije prvo kolo zaključnih tekem za državno prvenstvo. V Ljubljani se sestanejo ob 16. na igrišču Ilirije prvaki ljubljanskega in sarajevskega podsavez. SK. Ilirija in Sarajevski amaterski SK. Zmagovalec se kvalificira za drugo kolo, ki se igra 21. tm. premagani izpadajo iz nadaljne konkurence. V lanskem prvenstvu je zmagal SASK nad Hajdukom in beogr. Jugoslavijo ter došel v finale. Kjer je šele po ponovni tekmi podlegel Gradjanskemu SK. Ilirija je dobila lani že v prvem kolu za protivnika Gradjanski SK, kateremu je po hudem odporu ru podelila 1:2. SASK uživa vsled svojih izvršnih internacionalnih rezultatov sloves enega najmočnejših klubov v državi. Njegova trenutna jakost se lahko precej točno presodi po rezultatu 1:2, ki ga je dosegel 17. tm. proti zagrebškemu Gradjanskemu SK. Ilirija ne stopi v I. kolo brez šansa. Ako se bo znala povspeti nad svoj poprečni nivo, ima na svojih domačih tleh mnogo izgledov na zmago. Ne dvomimo, da bo stremela za tem z vsemi močmi in da bo moštvo zastavilo vse sile, da se vzdrži še naprej v konkurenci za prvenstvo države. Ako i to uspe, igra 21. tm. zopet na lastnih tleh proti zmagovalcu v tekmi Hajduk: Gradjanski. SASK gostuje v Ljubljani tudi na praznik 8. tm. za protivnika bo imel drugi dan ob 16. reprezentančni team Ljublj. nogometnega podsaveza, ki mora igrati 14. tm. proti Zagrebškemu NP ali proti Osiječkemu NP za pokal N. V. kralja Aleksandra. Podsavez bo pritegnil k tej tekmi najboljše igrače svojih klubov; jedro moštva bo tvorilo tudi tokrat moštvo Ilirije, na šibkejših točkah bodo izpopolnjevali igrači drugih klubov. Mnogo upov stavi LNP na mariborska branilca Barloviča in Wagnerja. Interesantna je sestava notranjega forwarda Zemljak-Pleš-Dobert, ki utedeje znatno nadkriljivati ilirijanski trio. Predprodaja vstopnic se vrši od danes naprej pri tvrdki J. Gorec.

— Slovan: Korotan (Kranj). I. prvenstvena tekma II. razreda jesenske sezone se vrši na praznik, v ponedeljek, dne 8. t. m. ob pol 10. uri popoldne na igrišču Ilirije. V prvenstveno tabelo jesenske sezone je prišel nov resen tekmeč drugorazrednih klubov, ki je danes v najboljši formi ter resen konkurent prvaku II. razreda S. K. Slovan. Tekma bo zelo zanimiva, ker bo odločevala rezultat nadaljnjih prvenstvenih tekmovalj II. razreda. — Službujoči odbornik g. Cimperman.

Razgled po slovanskem svetu.

— ZVEZA LUŽIČKO-SRBSKIH PEVSKIH DRUŠTEV je imela dne 24. avgusta svojo prvo letno skupščino v Nesvačidlu. Udeležilo se je skupščine nad 200 pevcev. Predsedoval je zbor učitelj Kožkar, ki je v svojem govoru opozarjal pevce na bogati zaklad lužičkih narodnih pesmi, glede katerih morajo vsi rodoljubi skrbeti, da se ne izgube. Nato so vsi pevci zapeli narodno himno »Riana (krasna Lužica). Zbor je zapel sedem pesmi skladatelja Bjarnata Krawca in več skladb Kocovich. Koncert sta dirigirala učitelja Frajšlak in Slodenka. Pevski zbor je narasel na 300 članov. Slavnost je bila zaključena s himno »Hišče Serbstvo njezhubene« (Se ni Srbstvo izgubljeno).

— RIVŠI BOLGARSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK na Češkem. Pretekli petek je prišel v Prago bivši bolgarski ministrijski predsednik dr. Stojan Danev, ki je bil eden izmed tvorcev balkanske zveze in glavni zagovornik bratskega sporazuma med Srbi in Bolgari. Zanimivo je, da je dr. Danev študiral kot dijak v Kraličnem Hradcu v Pragi.

— KAKO POSTOPAJO SLOVANI Z NEMCI IN KAKO NEMCI S SLOVANI. Na predlog ukrajine politične uprave v Karlovih Varih je deželni šolski svet dovolil, da se na tamkajšnjih nemških šolah poučuje češčina kot — neobvezan predmet. Ko so Nemci vladali v Avstriji, je bila nemščina po vseh šolah obvezen predmet, pri nas pa nismo imeli niti ene državne srednje šole slovenske. Slovan je pač mehak. Nemec pa trd in neizpros. Navzlic temu pa nam očitajo Nemci, da smo barbari!

— O zadnjem unioinističnem kongresu na Velegradu. Od onih dob, ko se je vzhodna cerkev ločila od zapadne (rimske), je steklo že mnogo vode v morje in več del v literaturi ter razprav v raznih korporacijah in kongresih je pretresalo vprašanje o zopetnem zedinjenju obeh cerkva. Ali zadnji velegradski kongres je vnovič pokazal, kako velik je razpor med vzhodom in zapadom. Koliko pa je omejen kongres k zedinjenju prispeval, po kaže prihodnost. Vsekakor pa posebnih uspehov še ni pričakovati, kar izpričuje celo naziranje cerkvenih krogov. Tako se vsaj lahko sklepa iz članka »Narodne Politike«, kjer očitno neki član kapucinskega reda opozarja na opasnost, ki izha-

ja iz raztrganja provinc na češki in nemški del, kakor se je to že zgodilo pri Redemptoristih in Dominikancih ter se ima to izvršiti tudi v drugih redovih (Kapucinih in Frančiscanih). V članku citamo dobesedno: »Koliko se je poslednji čas govorilo in pisalo o verskem zedinjenju? A mi si damo trgati v svoji lastni državi cerkev v češki in nemški del!« Članek se konča takole: »Že precej časa sem veje iz Italije nenavadna, hladna, da celo mrzla sapa. Dobro se še spominjam, kako je postopala Italija z našimi duhovniki, ki so službovali v Istri več let (30 do 40), kako so jih izganjali kakor zločince, brez odškodnine, brez priznanja in bi morali poginuti, če bi jim ne bila naša republika preskrbelja Italiji. Niti en italijanski škof, niti sam Rim se ni zavzel zanje. Iz Italije ne veje Kristusov duh, niti duh spokornika sv. Frančiška, ampak tam poznajo vso ljub-ezen le do sebe. Mar so ljudje, ki tako počenajo s starmim in poštenimi delavci, sposobni izvršiti reformo pri drugih narodih?«

Dopisi.

— St. Ilj v Slov. Goricah, dne 2. sept. Toča kakoršne se ni bilo! V ponedeljek okoli 16. so se začeli zbirati črni in sivi oblaki nad St. Iljem in njegovo okolico. Postala je popolna tema. Prišel je začeloma velikanski vihar, kmalu potem je začelo liti kakor iz skaf, potem pa se je vsula toča, kakoršne naši kraji še niso videli. Toča je padala celih 10 minut, s prva v velikosti fižola kasneje pa dobelega oreha. Med tem pa je razsajal vihar, da nikoli takega. Bila je nepopisna nevihta. Ob 1/4 na 17. so elementi nehali divjati. Ko smo pogledali na naše krasne vinograde in sadovnike, smo videli, kako velika je nesreča. Škoda pa se ne da preceniti. V vinogradih je listje na trti popolnoma posekano, grozdje leži na tleh, kar pa ga je ostalo na trti je dobesedno razmesarjeno. Trga-tev je skoro popolnoma uničena, položaj naših prdnih vinogradnikov je več kot obupen. Neprecenljiva je tudi škoda v sadovnjakih in na njivah. Sadje večinoma jabolka leži na tleh, ter je tako razmesarjeno, da bo komaj za jabolčnik, ker marsi, katera jabolka še niso popolnoma dozorela. Ajda je kakor v tla poteptana, koruzno listje pa kakor v niti razrezano. Posebnega pomilovanja so vredni naši ubogi vinčarji, katerih glavna živila so koruza n fžol, katerega pa jim bo zelo malo ostalo. Od vinogradov so od toče posebno prizadeti Dobrenje, Stara gora in Krenica. Posebno veliko škodo trpijo vinogradniki Uhl. Bauman, Tausendschön in veliko nemških naselencev, na Krsnici pa Bartl, Sfiligoj, Anton Vračko in Franjo Thaler. Tukaj bo potrebna izdatna državna pomoč ne samo vinogradnikom, ampak tudi našim ubogim vinčarjem. Zeleti pa bi tudi bilo, da si ogledajo opustošene kraje zastopniki naše oblasti in pa kak narodni poslanec. Trud in velika marljivost s škropljenjem proti strupeni rosi so zdaj zaman, najlepši upi so splavali po vodi.

Notranji politični položaj v Italiji

V Rimu, 2. sept.

Kdor čita italijanske vladne in vladni prijazne liste, dobiva prav gotovo vtisk, kakor da bi se bil notranji politični položaj v Italiji v zadnjih časih znatno razjasnil in temeljito poboljšal. Stališče Mussolinijeve vlade, ki ga je umor poslanca Matteottija omajal do temeljev, se zdi zopet utrujeno in še tembolj, ker se vendar čitajo te dni celo tudi najresnejša zagotovila, da ni samo ves fašizem trdno strnjen okoli svojega vodje, temveč da tudi desničarski liberalci, tradicionalni poborniki italijanskega kuratitucionalizma, neomajno vztrajajo ob strani Mussolinija in njegove vlade. Fašizem ni osamljen, z njim so najodličnejši politiki in državniki, ki so vodili usodo države v težkih časih svetovne vojne, z njim so možje, ki uživajo zaupanje Vatikana, sploh vse, kar čuti v resnici nacionalno. Fašizem more s polnim zaupanjem gledati v bodočnost, ker se vsi naporu subverzivne opozicije, da bi omajala vero naroda v njegovo državotvorno moč, razbijajo ob njegovi neoporečnosti, ob njegovih čistih namelih in jasnih ciljih.

Tak je videz; toda kaka je resnica?!

Mussolini je v zadnjih časih v resnici storil vse, da bi zapetil privezal nas desničarske liberalce, katere so zlasti razburili glasovi o nameravani izpremembi drž. ustave, ne glede na dvome, ki jih je pobudil o čistosti namenov in jasnosti ciljev fašizma v njih Matteottijev umor. Deloma se mu je to posrečilo in interviewu, ki ga je te dni objavilo glavno liberalno glasilo »Il Giornale d'Italia«, je Mussolini ubral zelo mile strune o nameravani izpremembi »statuta«, češ da naj bi se edino le poživil brez temeljnih izprememb, je prikazoval fašizem kot že popolnoma umeren, delovanje vlade in njenih organov kot usmerjeno na pomirjenje duhov in popolno normalizacijo razmer v državi, omejitve svobode tiska kot nujno potreben ukrep in je celo izjavil, da zapusti svoje mesto, če se ga narod naveliča nekega dne. Sodelovanje fašizma z liberalci pa je označil za mogoče, zaželjeno in obetajoče dobre sadove. Vendar pa Mussolinijevo snubljenje pri liberalcih nima polnega uspeha. Prav te dni je bilo namreč č-

tati celo v vladi naklonjenih listih, da se v liberalnih vrstah odločno zahteva prehod v opozicijo in da se je izreklo za to več odličnih liberalnih pravokov. Tudi Gnolettis s svojo skupino, da namerava preiti v opozicijo.

Ni pa tudi v samih fašistovskih vrstah one kompaktnosti, ki jo je treba stranki na krmlju države. Mussolini se je pač v zadnjih časih popolnoma vdal skrajnim intransigentom v stranki in to je odbilo zmernejše elemente, katerim je dovolj nasilja in terorja in ki nečejo več mirno gledati neomejene diktature skupine privilegiranec. Prav te dni je na fašistovski listi za poslanca izvoljen sloveči pesnik in pisatelj Sem Benelli izdal proglas na narod, v katerem naznanja, da se ustanavlja »Lega italica«, ki naj združi vse tiste Italijane, ki nečejo, da bi »sedanji nered postal Italija«. Za Sem Benellijem pa stoji fašistovski disident in brez dvoma tudi vsa tista ogromna masa bivših kombatenov iz svetovne vojne, ki so na zboru Uduženja kombatenov v Assisiu izrekli fašistovski vladile pogojno zaupanje. Fašizem je sicer skušal razcepiti kombatenite, da bi taklo oslabil vtisk te zaupnice, ki je bila pravzaprav nezaupnica, pa se mu ni posrečilo, in se sedaj nahaja celo pred kočljivim vprašanjem, ali naj izključi iz stranke one fašistovske poslance, ki stoji na čelu organizacije kombatenov. Naj se zgodi to, pa bo Benellijeva »Lega italica« kmalu stela več pristašev kot jih šteje danes fašistovska stranka. Fašizem bi se mogel vzdržati še dalje edino le s pomočjo najhujšega nasilja in terorja.

Tajiti se nadalje nikakor ne da, da opozicija pridobiva na moči od dne do dne. Spretno izrabljanje Matteottijeve afere drži javnost v neprestanem razburjenju, ki bo dosegel svoj višek brez dvoma šele ob sodni razpravi proti morilec in njihovim naročnikom, ko pride marsikaj na dan, kar je danes še prikrilo javnosti in kar prav gotovo ne bo v prid fašizmu in njegovega ugleda ne v državi ne v inozemstvu, kjer se že ves čas od Matteottijevega umora sem opaža čisto jasno neko nerazpoloženje nasproti fašizmu, ki ni ostalo brez posledic. Dejstvo, da se Mussolini ni udeležil londonske konference, in da se ne udeležijo skupščine Društva narodov v Ženevi, govori dovolj jasno. Izgovor, da je njegova prisotnost v Italiji potrebna zaradi notranjih razmer, je popolnoma jalov, zakaj za časa londonske konference ni bilo v Italiji nič takega, da bi se ne bilo moglo opraviti brez njega, sedaj, ko se vrši ženevska skupščina, se pa Mussolini nahaja na počitnicah. V Ženevo je šel liberalec Salandra!

Društvene vesti.

— Rezervni oficirji za dravsko divizijo. sko oblast so na sestanku dne 5. tm. izvolili pripravljalni odbor, ki bo skušal doseči spremembo pravil centralnega udruženja v Beogradu. O uspehu te svoje naloge bo poročal na novem sestanku. V odbor so bili soglasno izvoljeni: dr. Janko Žirovnik, dr. Ivo Pintar, Miroslav Benedik, Vladimir Janušič, Janko Jarec, dr. Zeljko Jeglič, Miloš Rybář in Vekoslav Riegler.

— Sočani ne zabite na jutrišnji društveni izlet, ki se vrši na Šmarjetno goro pri Kranju. Prvi se odpeljejo ob 6.40 do Bitenj, drugi pa z mešancem ob 8.50 (Gor. kol.) do Kranja. Zabava in postrežba zagotovljena. Pridite polnoštevilno. — Odbor.

— Češkoslovenska obec v Ljubljani, upozorjuje své člene na zapis dteke do dopolnave čeških školy dne 10. tm. od 15.—18. v Mladice. Rodiči, ktere mi poslati dteky do č. školy, necht' je přihlášil toho dne učitelce VJ. Horákové. Křestní údaje dětí a osobní rodičů je třeba navésti. Zůčastnit se mohou též dorostlejší děti, za které by byl zřizen zvláštní kurz. Vyučování jest bezplatné. Vybírá se jen nepatrný příspěvek na osvětlení a topení.

Poizvedbe.

— Poizvedba. V katonazni tovarni J. Bonač na Količevem pri Domžalah sta bila ukradena prejšnji teden 2 kosa bele klobučevine (file) in kos širokega jermena. Kdor izsledi ali da podatke za izsleditev tatu, dobi od tovarne dobro nagrado. Podatke se prosil poslati orožništvu v Domžalah.

— Grški pesnik Pindar je dejal: »Voda je najboljša«. In res, dokler so Grki živel po njegovem nasvetu, je njih moč rasla, ko pa so se udali pitju opojnih pijač, so začeli propadati. Tudi mi se bomo ravnali po njegovem izreku, ako bomo čitali »Preporode«, ki se vam pošlje brezplačno na ogled. Upravištvu »Preporoda«, Ljubljana Poljanski nasip 10.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 6. septembra 1924.

Kakšen parlament potrebujemo?

Usoda države in njenih prebivalcev je v rokah narodne skupščine. Ta se pije zakon, ki segajo globoko v javno in privatno življenje vseh državljanov. Narodna skupščina je glava, kamor vodijo vse žile državnega in narodnega organizma. Od nje je odvisno vse politično, gospodarsko in kulturno življenje v državi, v njenih rokah je sredstvo, s katerim lahko polagoma začeti vse rane družabnega življenja. Ona je forum, ki misli in ureja vse delovanje in nehanje celokupnega naroda in posredno tudi vsakega posameznega državljanina.

In če pogledamo, kdo so možje, ki tvorijo ta najvišji forum v državi, vidimo, da ne odgovarjajo vedno svojim važnim funkcijam. Pogosto se zgodi, da pride v narodno skupščino kot poslanec, ki mu je ljudstvo poverilo svojo usodo, predstavljatelj te ali one prosvetne, strokovne ali kulturne organizacije. Češče in za skupnost zelo koristno bi bilo, če bi bile te organizacije politično povsem nevtralne, če bi torej njihovi člani ne zamenjali znanosti in kulture, temveč bi bili edine zaščitniki svojih strokovnih interesov in kot taki delali na to, da se njihovi principi uveljavijo v javnem življenju. Ker pa se je politika zagrizla v korenine naše družbe, niso redki slučaj, da pride strokovno kvalificirani možje kot narodni poslanci v narodno skupščino, pa pod pritiskom gnilih razmer takoj zataje svoj pravi poklic, svojo nalogo, ki so jo prevzeli od volilcev, in postanejo navadni strankarski partizani, katerim gre ideologija za osebne ambicije in kvečjemu še za ožje interese dotične stranke, ki pa preneha biti stranka takoj, čim so končane volitve. Stranka je namreč pri nas stranka v pravem pomenu besede samo na dan volitev, ko padajo krogičice v volilno skrinjico, potem pa ostane ožja družba voditeljev, ki govorijo v imenu volilcev tudi o stvarih, za katere jih nihče ni pooblaštil. To se vidi najbolje pri SLS, ki z bobna na volitve vse, kar leze in gre in kar sicer o politiki niha niti poslušati; in ko so volitve končane, ostane par tigrov, ki kriče v svet, da zastopajo ljudske interese, v resnici pa delajo vse po svoji glavi brez vednosti ljudstva in tako, kakor je v skladu z njihovimi osebnimi računi.

Tako prihajajo v narodno skupščino poslanci, ki jim diše dnevnice in eventualni ministrski portfelji bolj, kakor blagor dotičnih, ki so jih poslali v parlament, da zastopajo njihove interese. Redke so izjeme, redki taki poslanci, ki ne žrtvujejo znanosti, strokovne neobrabe in osebnega prepričanja strankarskemu partizanstvu. Do čim bi morala biti njihova politika neodvisna od vsakega zunanega vpliva, so navadno le orodje v rokah stranke, odnosno ožje kliše politično najbolj eksponiranih poslancev. Edino na ta način se more zgoditi, da narodna skupščina faktično ne predstavlja foruma moralno in strokovno najbolj kvalificiranih zastopnikov vseh slojev in stanov, ki bi skrbeli za red, pravičnost in napredek v državi. Vprašajte danes slovensko ljudstvo, vprašajte vse, ki tpe navzlic krilati obljubi klerikalnih tigrov romanjkanje, so-li voliti svoje zastopnike zato, da se preprežajo o število narodov v Jugoslaviji in o reviziji ustave, katere še prav za prav ne poznamo, ker se še ni izjavljala, pa se lahko prepričate, da je marsikdo globoko razočaran. Javnost ne vidi v narodni skupščini zadostne garancije, da je usoda države in državljanov v zanesljivih rokah. Od vseh strani se slišijo pritožbe in število nezadovoljnih je dan za dnem večje. Glavni vzrok je v tem, da nimamo v narodni skupščini mož, ki bi ne delali kompromisov s svojim prepričanjem, ki bi ne pozabili, da so za vse, kar govorijo in delajo, odgovorni ljudstvu, zlasti pa mož, ki bi bili moralno in strokovno dovolj usposobljeni za tako važno funkcijo ter bi vedno delali tako, kakor so obetali svojim volilcem.

— ROJSTNI DAN prestolonaslednika Petra se danes praznuje po vsi državi na posebno slovesen način. Ob 9. je bila danes služba božja v pravoslavni kapeli v vojašnici vojvode Mišića, ob 10. v katoliški stolni cerkvi sv. Nikolaja. Navzoči so bili zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti in mnogo narod. občinstva. Želja vseh patrijotičnih državljanov je, da bi mladi princ, ki naj nekoč vlada našo državo, raste in se razvija v veselje svojih visokih roditeljev, v ponos in čast jugoslovenske domovine.

— ČEŠKO - SLOVAŠKI POLJEDELSKI MINISTER dr. Milan Hodža prispe jutri v nedeljo ob 5. v Ljubljano. V svojem salonskem vozu ostane do 8. nakar odide na kongres agrarne omladine. Vrne se opoldne z brzovlakom naravnost v Prago. Dr. Hodža je velik prijatelj našega naroda, pred-

časen borec za slovensko vzajemnost in kot tak duša pokreta za čim najhujše zbijanje češkoslovaškega in jugoslovenskega naroda. Kot predsednik Češkoslov. - jugoslov. Lige v Pragi si je pridobil velike zasluge za poglobljeno bratstvo stikov med Češkoslovaki in jugoslovani. Dobrodošel na slovenskih tleh!

— NOVI RAVNATELJ ljubljanskega muzeja. »Demokracija«, glasilo ministrskega predsednika Davidoviča javlja, da je podpisan na predlog ministra prosvete dr. Korošca ukaz, s katerim je bil vpokojen dosedanj upravnik ljubljanskega muzeja dr. Josip Mantuani, na njegovo mesto pa postavljen dr. Josip Mal, dosedanj kustos tega muzeja. Kolikor je nam znano, dr. Mantuani ni prošil za upokojitve, zato je njegovo umirovljenje izrazilo splošno presenečenje in ogorčenje, to tembolj, ker je dr. Mantuani znan kot odlični kulturni delavec in prepričan pristaša državne misli, da si je v političnem oziru, če se ne motimo, celo somišlenik SLS. Dr. Mal pa je bil vsikdar zagrizen avstrijskancin in je ostal tak tudi danes, zato mu je moral napraviti prostor dr. Mantuani, ker je pač prvi moral dobiti nagrado za svoje »patrijotsko mišljenje«. Je pač na krivila vlada »zakona, reda in pravice«! Sicer pa o tem imenovanju še spregovorimo. Naša javnost se bo žudila, kakšne ljudi imenuje vlada »zakona, reda in pravice« na tako odlična mesta, kakor je uprava muzeja.

— Kraljev povratek. Po poročilih beogradskih listov se Nj. Vel. kralj Aleksander I. povrne v nedeljo iz Topole v Beograd. — Vprašanje optantov med Avstrijo in našo državo. V zunanem ministertvu pod predsedstvom načelnika oddelka za izvedbo mednarodnih pogodb dr. O. Rybara se je včeraj dopoldne dosegel sporazum med našo in avstrijsko delegacijo glede ureditve vprašanja optantov. Izdelitveni rok se podaljša za tri mesece. Zadnja konvencija se podpisuje danes.

— Najvišje špansko odlikovanje prezidenta Masaryka. Kakor javlja špansko poslanstvo v Pragi, je španski kralj Alfonz odlikoval predsednika dr. Masaryka in zunanjega ministra dr. Beneša z velikim križem reda Karla III. To je najnovejšo špansko odlikovanje in se podeljuje le najodličnejšim državljanom.

— NEVERJETNE RAZMERE NA NAŠIH ŽELEZNICAH. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je s svojim odlokom z dne 25. marca t. l. dovolila posetnikom letošnjega ljubljanskega velesejma 50% popust na vožnji tako osebnih kot brzovlakih razun S. O. E. in nočnih brzovlakov št. 3 in 6. Trgovci iz Srbije, Hrvatske, Vojvodine, Banata so se poslužili te ugodnosti na progi Beograd - Ljubljana, kupili za dopotovanje na velesejem polno karto, da se glasom odloka vozijo nazaj brezplačno. Toda veliko se jih je vrezalo: železniški personal v vlakih v več slučajev posetnikom velesejma pri vožnji nazaj ugodnosti ni priznal, kljub temu, da so se vozili v predpisanih vlakih, češ da imajo oni druge predpise. Seveda je nastalo med prazdnimi upravičeno silno ogorčenje, ker so morali plačati polno vožnjo. Naprošamo merodajne oblasti, da preiščejo stvar in kaznujejo krivce. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila vozne olajšave posetnikom velesejma, ovažujoč eminentno važnost te institucije za narodno gospodarstvo cele države, izdala točne predpise, po katerih se imajo ravnati ne samo potniki, marveč tudi podrejeni železniški personal.

— Draginjske doklade vpokojencem. Finančno ministertvo je izdelalo naredbo o draginjskih dokladah vpokojencem in vpokojenkam. Draginjske doklade namerava finančni minister zvišati za 50%, veljavno od 1. junija dalje, kakor smo že včeraj javili. Razlike med novimi in starimi pokojninami se bodo šele izplačale, ko sprejme začetni zakon finančni odbor narodne skupščine. Težko je, da bo vprašanje draginjskih dokladov vpokojencev rešeno do 1. oktobra.

— UČITELJSKA IMENOVANJA. Pišejo nam: Sedanj režim se je hotel pokazati kot »režim reda in pravice« baš pri šolstvu. Da so se protežirali Slovinci pri imenovanjih, je unevno, bilo jih je pa zelo, zelo malo... Vendar so pa tudi druga mesta dali zasesti po učnih močeh, ki so sicer starejši, vendar slabše kvalificirane. Splošno se kvalifikacije šolskih nadzorovnikov niso upoštevale — rati nezadovoljanje. V mariborski okoliščini je propadel za neko upravniško mesto izvršno kvalificiran učitelj z vsenar učiteljskimi izpiti, zraven tega gimnazijsko maturo in dvehletni univerzitetni študijami. Mesto je dobil sicer starejši, a slabše kvalificiran učitelj. Drastičen slučaj klerikalnega »reda« je tudi v S., kjer je imenovan učitelj Z., ki sploh ni bil v terni in je svojo prošnjo že pred enim letom umaknil. Takili sta

čajevo bo še več in ni se čuditi, saj je sedaj — sred in pravica!

— Pred Prešernovim spomenik na Mar. jinem trgu je položila danes češka agrarna omladina lep venec s češkimi trakovi.

— Za direktorja opere na Narodnem pozorišču v Beogradu je imenovan G. Hristić.

— Iz poštne službe. Premješčen je iz Gornje Radgone v Rogaske Slatine poštni uradnik Slavko Rutkovič. Iz Rogaske Slatine je premješčen v Gornjo Radgono uradnik Josipina Butkovič.

— Železniška vest. Bivši min. saobraščaj dr. Velizar Janković je svojčas penzioniral ravnatelja zagrebškega železnicega ravnateljstva ing. L. Franica, njegovega namestnika ing. M. Klodiča in dr. Markoviča, baje zaradi zlorabe uradne oblasti ob priliki neke dobave materijala. Ker je sodnika preiskava dognala, da je ta očitke popolnoma neutemeljeni, so zgoraj imenovani reaktivirani in sicer ing. Franic kot ravnatelj v Subotici, ing. Klodič kot ravnatelj namestnik v Zagrebu in dr. Marković kot načelnik oddelka v generalni direkciji v Beogradu. Pensioniran je Ivan Franic, takozvani Požežanin.

— Od takse je oproščeno »Udruženje državnih uradnikov kraljevine SHS«.

— Pravilnik o posesti in nošenju orožja. V mojem sestavu pod gorenjim naslovom v št. 200 »Slovenskega naroda« s dne 2. sept. 1924 je tiskarski škrat povarčil več pogrešk, ki jih ob pomanjkanju koncepta ne morem popraviti. V predmnoženem odstavku je pa brez moje vednosti izostalo nekaj pripomb o izrazu »slovenski dialekt«, ki so doela nadomeščene z besedilom: »ob izrazu »slovenski dialekt«, ki ga rabi minister Davidovič-Korošev vlada itd.« M...je.

— Lestvica za odmero dohodnine. Obvestila o predpisu dohodnine, ki serazoprijajajo davkoplačevalcem ne navajajo višine ocenjenih dohodkov, ampak edino vsoto dohodnine z vsemi pribitki vred v eni številki. V tej številki je vračunjen 15%, oziroma 10% pribitek za manj obtežena gospodarstva, 35 do 120% vojni pribitek in 30% izredni pribitek. Da se davkoplačevalcem olajša ugotovitev, od katerih dohodkov jim je dohodnina predpisana, je na ponovno izraženo željo pribitki »Trg. lista v Ljubljani v št. 105 z dne 4. septembra t. l. pregledno tabelo z vzgledi, kako se davek preračunava. Na to tabelo opozarjamo vse dohodniki zavezane osebe, ker jim bo brez dvoma dobro služila.

— Praznik 8. septembra na Hrvatskem navadni delovni dan. Kakor naznanja za. grebška trgovska in obrtna zbornica, se smatra po naredbi pokrajinskega namestnika z dne 10. aprila 1922. rimskokatoliški praznik rojstva M. D. 8. septembra na Hrvatskem za navadni delovni dan.

— Tiskarski škrat je razsajal včeraj v Glanku »Amerika« pred volitvami, kjer je spadal več imen, kakor Dawes (ne Davis), Ku Klux Klan (ne Kex) Briand (ne Bi. rand) itd.

— Namesto venca na grob pok. gosp. Alojzija Accetta so nabrali v gostilni g. Fran Kavčiča na Privozu št. 4 znanci, prijatelji in balneariji blagopokojnika za grad. bo Sokolskega doma II. Din 1410.

— Prva parna opekarna v Beogradu je bila otvorena te dni. Lastnik je Milan Stojanović.

— Ureditve topčiderskega perivoja, Ministri svet je sprejel predlog, da se razpiše mednarodni natečaj za načrt ureditve topčiderske ekonomije, ki se pretvori v moderen park. Prva nagrada je 120.000 Din.

— Sprejem v desinfektorsko šolo. Pri higijenskem zavodu v Ljubljani se razpisuje 10 prostih mest za desinfektorsko šolo. Prosta mesta obsegajo hrano, stanovanje in mesečni prihodek 200 dinarjev. Prošnje se vlagajo do 20. septembra 1924 pri higijenskem zavodu v Ljubljani, Zaloška cesta 2, kjer se dajejo tudi podrobne informacije. Razpis je objavljen v »Uradnem listu«.

— Glavni točaji za prikrivanje, pomerjanje, izdelovanje, šivanje vseh moških, damskih, otroških oblačil, vsega perila in domačega šivanja po večkrat odkovanem sistemu novega časa na prikrivanje v Wlen I. Bäckstr. 9 in Klagenfurt, Friedriehsplatz 18 se prične 1. oktobra t. l. Zunanji učenci dobe ceno hrano in stanovanje, event. znižanje vožnje. Poučbuje se v vseh jezikih.

— Pojasnilo. Da se preprečijo zamenjave, objavlja podpisana Mestna hranilnica Ljubljanska, da novo ustanovljena »Ljubljanska posojilnica«, zadruga z o. z., posluša joča na Mestnem trgu, ni niti filijalka Mestne hranilnice Ljubljanske ter ni sicer v nikakršni zvezi z njo.

— Poroka. Poročil se je g. Zvonimir Brutkovič, učitelj iz Maribora, z gđ. Mari Smerdelj, učiteljico iz Ljubljane. — Bilo srečno!

— V higijenski razstavi se kaže od nedelje 7. t. m. do sobote 13. t. m. dnevno ob 16. uri dravstveni film »Kako ostanom zdrave. Vstop prost«.

— Novi točaji za strofejske, stenografske in knjigovodstvo (posamni pouk) so začeli na Ant. Rud. Legatovi šoli v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. — Pojasnila in vplavovanja v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

— Za velesejme v Pragi, na Dunaju, v Gradcu in Liberecu (Reichenberg) se dobijo legitiacije, vzorni listi in vse potrebne informacije v tovarni pisarni Putnik (Tourist Office) na Aleksandrovi cesti 8. Istotako so tam na razpolago interesantom podatki glede obiska velesejma v Neaplu.

— Razveljavljeni pasji kontumaci. Za mesto Ljubljano in okoliše je danes razveljavljen pasji kontumaci.

— Kopališče v hotelu »Slova« ostane od 1. do vključno 12. t. m. zaprto.

— Na Poljanskem nasipu ob Kunčevi tovarni e razsvetljava škandalozna. Ponoči je tema, kakor v rogu, ker ni tu nobene svetiljke. Na Anbrozevem trgu so štiri svetilke, tu pa ni nobene. Ali se mora prigoditi, ti kalbna nesreča, da se bo tu napravil red? Za pred čenji je v temi padla neka

ženska po bregu navzdol proti Ljubljanki in zgodila bi se bila skoraj velika nesreča, ako bi ne bil skočil zanj g. I. K. in jo pravočasno rešil. Torej več luči! Popravite vsaj tisto leščerbo, ki ne gori tamkaj že nad 1 leto.

— Zegnanje v Zg. Kašlju jutri dne 7. septembra. Pri Gradu izvrstne klobase, ručno vince in bob.

— Poprava cest v Sloveniji. Minister javnih del je dovolil za popravo cest v Sloveniji, ki so zelo trpele zaradi elementarnih neizidov in povodinj, kredit v znesku 2 milijona 300.000 Din.

— Vino in sadjecev. Pišejo nam: Letošnje vino se bo vled kisline le malokje točilo čisto, temveč rezano z lanskim kot sama starina. Zaradi tega vinski trgovci zadržujejo svoje zaloge in jih že skušajo pomnožiti. V dobrem mesecu se je podražilo vino v kletah za 8-10 K. Bolj kot rezanja vina z vinom se je bati primekavanja sadjecev, ki ga bo letos povsod dovolj. Prav bi bilo, da se upelje v gostilnah sadjecev kot tak, ki je zdrava in ceno plačaja. Toda uverjeni smo, da ne bodo ne v mestu, ne na deželi nikjer točili jabolčnika ali hrusevca, temveč le pod imenom vino.

— Policijske ovadbe. Tekom včerajšnje dne so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 4. kaljenja nočnega miru 3. pijanosti 1, cestnopolijskega reda 3, prekoračenja pol. ure 2, pasjega kontumaca 3, poškode tuj. lastnine 1, telesne poškode 1. Aretacije: radi tatvine 1 in radi pijanosti 1.

— Velika tatvina. Pod tem naslovom smo v včerajšnji številki poročali, da je Fran Nagode iz Zaplane pozabil listino v trafiki g. Minke Modičeve v Kopitarjevi ulici. Kakor nam poroča g. Modič je Nagode listino — če jo je sploh pozabil v trafiki — pustil ležati na stolu za razglednicami, kamor prodajalka iz za zadrževanja okna sploh ne vidi. Radi tega prodajalko v trafiki ne zadene nobena krivda in to temanj, ker je bilo v dopoldanskih urah sejmske srede v trafiki dosti kupcev.

— Tatvine koles. Alfonz Valantu, kovinskemu strugarju iz Ljubljane, je bilo v Florjanski ulici šte. 15 ukraden kolo znamke »Styria«, vredno 1750 Din. — Izpred trgovine Schneider in Verovšek na Dunajski cesti je bilo odpeljano kolo delavcu M. Božiču. Kolo je vredno 1250 Din.

— Vandalizem. Neznani zlikovci so v noči od 3. na 4. t. m. razbili v Vegovi ulici št. 6 napisne steklene table trvdke Fr. X. Casper in trvdke Horvat. Škoda znaša 1600 Din. Zlikovci so očitno identični z lopovi ki so pokvarili stroj meteorološke postaje v Zvezdi.

— Številni vlomni na deželi. V noči od 2. na 3. t. m. so dosedaj neznani storilci vromili pri trgovcu Franu Založniku v Zibiki. Odnegli so razno manufakturno blago v vrednosti 25.000 Din. Na Temu pri Mariboru so vromili tatovi v izložbeno okno trgovke Ane Senice. Vrednost ukradenega blaga znaša 7600 Din. — V Sv. Križu pri Moravčah je bilo vromljeno v trgovino Hinka Humerja. Ukradena je bila večja množina manufakturnega blaga v vrednosti 23.850 Din. — Iz levega posestnice Julijane Miklar v Slov. Bistrici je bila odpeljana svinja, težka okoli 60 kg, v vrednosti 1500 Din.

— Prerokuje se, da bo letos huda zima, zato Vaš opozarjamo na naš oglas L. Rot, krznarstvo.

— Promenadni koncert v Zvezdi. V proslavo Prestolonaslednikovega rojstva dneva priredi muzika Dravske div. danes 6. sept. ob 16. uri v »Zvezdi« promenadni koncert z izbranim vsposredom, Zvečer ob 19. uri pa baklado po cestah mesta Ljubljane.

— Fanfare z Grada. Danes v soboto 6. sept. ob pol 11. uri svira muzika Dravske div. ob otvoritvi marjanskega kongresa na Gradu sledeče skladbe: 1.) Händel, Zbor iz oratorija »Juda Makabejec«. 2.) Sattner, Posravljenja. 3.) Hochreiter, Sveto ime »Marija«. 4.) Premrl, Marija, dobrotno nam obrani dom in rod. Skladbe je za to priliko priredil in instrumentalni kapelnik dr. Jos. Čerin.

— Razstava. Ne pozabite si ogledati razstavo manufakturne veletrgovine »Oblašćilnica« v palači Vzajemne posojilnice na Miklošičevi cesti št. 7. Prvovrstno blago, zmerno cene. Razstava je odprta 7. in 8. septembra od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. — Manufakturno blago se kupi najbolje pri »Oblašćilnici«.

— Proti telesnemu zaprtju, hemeroidom in bolečinam v križu je izobren pomoček grenčica »Franz-Josef«, zaužita vsak dan po večkrat.

— Strugarjem. Na letošnjem sejmu je bilo v belokranjskem paviljonu veliko vpraševanje po šutarah. Naročil bi bilo za par tisoč komadov. Ker se šutarje danes nikjer več ne izdelujejo, bi bilo zelo koristno, da se strugarji zanimajo za ta predmet. Vzorec šutar so strugarjem na razpolago v uradu za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Mogoče bi se zanimali ribniški strugarji za stvar in ni izključeno, da se lahko naredi par dobra kupčija. — Ljubljana, dne 5. septembra 1924. mmdm

— Kavarne Central vsaki dan koncert ruskega damega orkestra.

— POSETITE GOSTILNO »PRI NE-STLNU«. TRŽAŠKA CESTA!

— Radio termalno kopališče Laško odprto celo leto — a prvem septembrom 50% popust za kopeli in sobe.

— Pojasnila in legitiacije za velesejme v Pragi, dobiti na čehoslovaškem konzulatu. Breg pri Aloma Company, Kongresni trg 3. 19. septembra skupen let jugoslovenskih trgovcev.

— Zamenjan dežnik. Dotični gospod, ki je 28. avgusta t. l. pomotoma zamenjal svoj dežnik v trgovini g. J. Petelinca, se naproša, da ga nemudoma vrne v omenjeno trgovino, dotični gospod je dobro znan.

— Statistika kaže, da alkohol človeka telesno in duševno uniči. Mnogo ljudi se o tem še ne prebudi, a prepoznajo, ker niso poznali lista, ki vam ga pošlje brezplačno na ogled upraviščeno »Preporoda«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Iz Celja.

—c PAKT MED NEMCI in dr. Ogrizkom za občinske volitve v Celju? Po mestu se trdovratno vzdržuje in razširja vest, da je klerikalna frakcija pod dr. Ogrizkom proti sklepom občinske volitve v Celju sklenila pakt z Nemci. Proti takemu činu narodnega izdajstva vlada med narodnim prebivalstvom v Celju silno ogorčenje. Skoro je neverjetno, da bi se našel človek, ki bi na tak način sramotno omadeževal narodni značaj našega mesta. Ko je vladala na celjskem magistratu nemška klika, se Slovenec ni smel posluževati na javnem prostoru slovenskega jezika, po celjskih ulicah je tekla slovenska kri, slovenski človek je bil zasramovan in opljuvan. Ta večna sramota bo ostala v trajnem spominu starim in starišim kulturnim delavcem, ki so pripravljali pot do tega, da ima Celje danes svoje narodno zastopstvo. Dvomimo, da bi mogel kdo odobravati pakt, ki ga je sklenil dr. Ogrizek z Nemci, vse preočito kaže, da je vodila nosilca liste do tega le užaljena samoljubnost in častihlepnost.

—c Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Križu« na Cankarjevi cesti.

—c Plavalisče »Diana« na Bregu je vled trajnega slabega vremena zaprto.

—c Mestno županstvo v Celju je pozvalo celjske meščane, da ob priliki Ctil. Metodove skupščine razobešijo na svojih hišah zastave.

—c Mestno gledališče prične s sezono koncem septembra.

—c Celjske šole, osnovne, strokovne in srednje, prične s poukom šele 1. okt. in ne 15. sept. Da se je začetek šolskega leta prelčil, je vzrok škrtica, katere v celjskem okolišu še vedno ni prenehala.

—c Nesreča na železnici. Na progi Grobelno-Rogatec je padel iz vlaka žel. kurjač Emerski ter dobil smrtne poškodbe, katerim je podlegel v celjski bolnici.

—c Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v Celju od 24. 31. avgusta. Škrtica: od prejšnjega tedna ostala 2, ostala v nadaljnji oskrbi 2. Tifus: na novo obolel 1, ostal v nadaljnji oskrbi 1. Ušen: od prejšnjega tedna ostal 1, ostal v nadaljnji oskrbi 1. Dušijvi kašelj: od prejšnjega tedna ostali, oskravljeni 1.

—c Policijska kronika od 27. do 2. sept. Aretacije je bilo izvršenih v Celju 8: 1 radi javnega nasilstva, 1 radi vlačigarstva in tajne prostitucije, 1 radi tatvine, 2 radi beračenja in 2 radi ekscesov v pijanosti. Prijav je bilo vloženih 31: 1 radi zločina ponesrbe, 7 radi tatvin, 2 radi nevarne grožnje, ostale pa radi manjših kazensko-sodnih prestopkov.

Iz Maribora.

—m Program Narodnega bloka v Mariboru. Narodni blok v Mariboru, ki ga tvorijo skoraj vse slovenske stranke, je objavil svoj program, ki naj bo temelj delovanja bodočega občinskega sveta. Iz programa posnemamo sledeče točke: a) Nacionalne naloge. Narodni blok bo skrbel za ohranitev, utrjevanje in razširitev narodnega jugoslov. značaja mesta in narodnega življa. Stoji na stališču, da morajo biti mestni uslužbenci tudi slovenske narodnosti in nabodno tučaji. b) Gospodarske naloge. V občinskem gospodarstvu se ima uvesti premišljeno štedenje. Posebna skrb se ima posvečati obč. imetju, urediti je vprašanje vojašnic, ki so last mesta itd. Mestni hranilnici ima občina posvetiti svojo skrb, pospeševati nje razvoj in jo čisti. Dalje bo treba urediti mesta podjetja, da bodo aktivna, treba bo skrbeti, da dobi mesto popolno električno razsvetljavo, urediti je vprašanje pogodb s Falo, renovirati je treba piharno itd. Občina naj pospešuje narodno industrijo in obrt. Novi davčni viri se naj predvsem iščejo v dohodkih mestnih podjetij. Obdavčijo se naj luk-suzni predmeti. c) Socialne naloge. Občina ima predvsem skrbeti za zdravje svojih občanov. Radi tega ima posvečati obč. snagi in higijeni največjo pozornost. Ustanovi naj se posebna sanitetna komisija, čije delokrog naj bo v glavnem nadzorstvo nad javnim zdravjem, skrb za kopališča, stranišča itd. Komisija ima tudi nadzorovati živilski trg, higijeno v hotelih in gostinah itd. Posebno skrb ima občina posvečati občinskim revežem, predvsem pa bolnikom. Posebno pažnjo bo posvečati zavetščem in ustanovam. V šolah naj se uvede zdravniški poduk. V polni meri naj se polje pihančevanje, tajno prostitucijo, spolne bolezni in jetiko. Občina ima posvečati tudi vso pažnjo svojim uslužbencem in jih podpirati v boleznih, dalje se ima urediti sredstvo v kopališča na Podbrežju. Naloga obč. sveta je, da gradi nove stanovanjske in uradniške hiše. d) Kulturne naloge. Šolstvu in izobrazbi je posvetiti vso skrb; pospešiti je splošno in strokovno šolstvo in podpira se naj uboge ter nadarjene dijake. Revna deca naj dobiva po možnosti zastoj učila in obleko. Mestno gledališče mora biti deležno občinske podpore. e) Politične naloge. Čuvanje mestne avtonomije in neodvisnosti.

— Najnovejša in najnovejša obleke se dobe samo Selenburgova ulica št. 3 pri GRIGAR & MEJAC.

Naša šolska družba.

(Povodom skupščine v Celju.)

Družba sv. Cirila in Metoda ima letos svojo glavno skupščino dne 7. septembra v Celju. Člani in delegati družbe se zbera ta dan na zborovanje, da vzamejo vodstveno poročilo na znanje, ga odobre ter stavijo razna vprašanja in nasvete. Pred skupščino je zaupno zborovanje delegatov.

Družba zboruje letos prvič v Celju. Kaj je bilo Celje pred polomom Avstrije, ve vsakdo. Slovenec ni bil varen svojega življenja pred nemur-sko druhaljo. Sedaj je vse drugače, čez noč je postalo mesto slovensko. Po-zdravljamo družbene zborovalce kar najiskreje, ter želimo družbi največ-jega uspeha.

Družba sv. Cirila in Metoda, usta-novljena leta 1885, je šolsko društvo ter ščiti slovensko dečo pred potujče-vanjem in vžiga med ljudstvom, zlasti med mladino narodno, patriotsko za-vest. Družba je tudi po polomu Avstri-je še vedno neobhodno potrebna, ker imamo še mnogo sovražnikov. Nemški Schulverein, Südmarmka, ital. Lega na-zionale delujejo še vedno; ti sovražniki še niso utihli. V naših krajih deluje-jo skrito na tihem; naše zaslužene brate pa pritiskajo kar javno, saj jih državna oblast ne ovira, temveč še podpira. Vsak dan čitamo v časopisih, kako hudo se godi Slovencem na Pri-morskem in Koroskem. Vsak zaveden Slovenec in Slovenka bi moral po svo-jih močeh podpirati družbo, da se ome-ji delovanje naših nasprotnikov doma, kakor tudi izven naše domovine.

Kako deluje naša šolska družba in kaj stori za slovensko šolstvo ob me-jah, je razvidno jasno v družbeni bi-lanci za l. 1923, ki smo jo ravnokar prejeli in katera se predloži skupščini v odobrenje. Bilanca je zrcalo vsega delovanja, zato navajamo nekaj točk in poudarimo, ki smo jih prejeli pri družbe-nem vodstvu.

Družba je imela l. 1923
dohodkov D 1.053.415,02
l. 1922 » 799.759,86

v preteklem letu znaša
torej povisek za . . . D 253.655,46

Ta povisek pa je nastal večinoma vsled prejetih volil in zapuščin, zakaj pri nekaterih posamihi postojankah je družba nazadovala. Ogledimo si nekatere postavke pri prejemkih.

Podružnice so dale leta 1923 Din 116.926,84, a leta 1922 128.920,90 Din; podružnice so torej nazadovale za Din 11.994,06, kar je zelo žalostno. Družba ima nekatere zelo agilne podružnice, kakor v Ljubljani moško in žensko št-petersko in šentjakobsko-trmovsko. Na deželi je več zelo marljivih podružnic, zlasti na Štajerskem — vzor marljivosti je podružnica St. Vid-Grobelno — in na Dolenjskem. Veliko podružnic pa spi spanje pravičnega in ni jih moči zbuditi. Na Gorenjskem so z malimi izjemam skoraj vse podružnice zaspa-le. Izgovor, da je preveč društev, ne drži, zakaj na Štajerskem je tudi mnogo društev, pa tudi drugih ovir, pa se vendar dela in žrtvuje.

Podpore občin in denarnih zavodov so znašale v letu 1923 Din 4.101, v letu 1922 Din 625, torej v preteklem letu je družba dobila več za Din 3.476.

Družbeni nabiralniki so dali leta 1923 1.934,38 Din, a leta 1922 2.077,38

Din; nabiralniki so torej v preteklem letu nazadovali za 143 Din.

Družba je pred leti naročila in razposlala po vsi Sloveniji na stotine nabiralnikov, da zbirajo darove. Žal-bog so ti prispevki vedno manjši. Za-kaj? Ker leže nabiralniki skriti in za-prašeni v omarah, mesto, da bi bili iz-postavljeni na vidnih prostorih.

Prispevek od vžigalic je znašal l. 1923 20.050 Din, a leta 1922 12.980 Din, družba je dobila torej več 7.070 Din, kar je zelo razveseljivo. Ako bi pa vsak Slovenec segel po družbinih vžig-alicah, dobila bi družba gotovo deset-krat toliko. Gospodinj! Kadilci! Ku-pujte CM vžigalice, ker s tem koristi-te družbi in po nji revni slovenski deci. Družbine razglednice so dale družbi l. 1923 5.663,29 Din, leta 1922 6.508,65 D, kar kaže nazadovanje za 845,36 Din. Ker je družba začela zalagati zopet li-čne domače razglednice, upamo, da se ta nedostatek v bodoče popravi.

Razpečevanje računskih listkov je dalo družbi leta 1923 27.873,50 Din, a leta 1922 11.745 Din, napredka je za 16.128,50 Din. Ker pa je državna oblast vpeljala računske listke po gostilnah v krajih, kjer je nad 2000 prebivalcev, odpade ta lepi vir dohodkov pri družbi, ali pa se ikatno pmanjša. Skrb naših podružnic in družbin prijateljev naj bo, da se družbeni listki raspečavajo kar najbolj v krajih, kjer je manj kot 2000 prebivalcev. Malo dobre volje, malo agitacije, malo narodne zavesti in poštvalnosti, pa se bodo družbeni dohodki podesetorili.

Za obrambni sklad se je nabralo l. 1923 3.290 Din, leta 1922 3.063 Din, to-rej je napredka za 227 Din.

Za družbeni koledar se je prejelo l. 1923 28.846,80 Din, leta 1922 22.616,10 Din, prejelo se je torej v preteklem letu več za 6.230,70 Din. Ako pa primer-jamo pri koledarju dohodke 28.846,80 Din s stroški 37.343,23 Din, vidimo, da je koledar pasiven za 8.496,43 Din, kar je zelo veliko. Družba sicer ne izdaja koledarja radi dobička, marveč radi potrebe, da položi javnosti račun o svojem delu, ter da vzpodbudi rojake k narodi zavesti, ter obrambni dolž-nosti. Družbin koledar bi moral biti v vsaki slovenski hiši. Ker je dandanes tisk vsake knjige precej drag, istota-ko razpečevanje koledarja, bi bilo že-leti, da bi prevzele podružnice njega razpečevanje. Na ta način bi se mnogo prihranilo pri poštnini.

Vsi družbeni izdatki so znašali l. 1923 941.641,93 Din, l. 1922 799.759,56, izdalo se je torej v preteklem letu več za 141.882,37 Din. Izdatki so vsako leto večji, dokaz, da potrebe rastejo. Nič zato, saj denar ni proč vržen, ampak porabljen za naše šolstvo. Družbeni do-hodki niso zato, da jih hranimo, ampak, da z njimi razpolagamo, zakaj vsak iz-dan denar je plodonosno naložen kapi-tal za našo prosveto. Da je mogla dru-žba vse stroške zmagati, je prodala ne-katera posestva leta 1922 in začetkom leta 1923.

Koncem leta 1923 je imela družba sledeče sklade:
glavnica D 128.297,75
pokojninski sklad . . . » 34.326,55
obrambni sklad . . . » 95.852,29
V. Polakov sklad . . . » 43.494,84
K. Kotnikov sklad . . . » 103,60

dr. Ivana Tavčarja sklad » 46.995,59
dr. Josipa Georga sklad » 242.196,10
Popolnoma so usahnili sledeči skla-di, in sicer: Iv. Fabjančičev, M. Vil-harjev in A. Poljšakov. Kaj bi družba počela, ako bi ne imela toliko plemenitih mecenov! Imena teh dobrotnikov ostanejo za vedno v slovenski zgodovini.

Iz navedenega posnetka iz druž-bine bilance je razvidno, kako vro deluje naša družba, dokazuje pa tudi, da je še vedno neobhodno potrebna za naš narod.

Oklenimo se naše dične šolske družbe, podpirajmo jo po svojih mo-čeh. Ne pozabimo na naše obmejne kra-je in naše zaslužene brate in sestre izven Slovenije.

Zborovajmo želimo največjega uspe-ha!

Zdravstvo.

PREPREČITEV BOLEZNI POTOM CEPLJENJA.

Kadar mikrobi ali bakterije oziroma klice kakor jih zovemo po domače, najdejo ugodne razmere in dosti hrane, se začno množiti in zarezati velike družine. Pri njih klicah, ki povzročajo nalezljive bolezni, je rast teh družin zelo zlošena. Ko bo-lezenske klice prodrejo v človeško telo, začnejo rasti in se množiti, ako so razmere po-voljne za to, in njihov strup preide v naš organizem.

Mi vsi vemo, kaj se zgodi, če v prees-kih zavlijemo male količine strupa. Tobak na pr. vsebuje strup, nikotin. Ako otrok po-skuša kaditi cigaro ali pipo, mu postane takoj zelo slabo. Če ne odnese in se uda kajenju, lahko čez nekaj časa pokadi naj-slabšo cigaro brez vsakih takojšnjih slih posledic. Kako to? Ker izdeluje naš orga-nizem, če mu dovolj časa, dovolj protistrup-pov, da napravi neškodljivo majhno kol-f. čino vsakega strupa, ki prodre v telo. Po neki čudežni previdnosti narave izdeluje organizem ne le zadostno količino proti-strupov za nevtralizacijo strupa, marveč še kaj več.

Približno isti proces se vrši, kadar prodre bolezenske klice v telo in začnejo izdelovati svoje strupe. Če so napravile le majhno količino strupa ali če ta strup ni zelo močan, prizadeta oseba je lahko zbo-li in kmalu premaga svojo slabost, kajti telo je hitro izdelovalo zadosti protistrupov za nevtralizacijo vsega strupa. Če pa bo-lezenski klice izpuste v telo znatno količ. no strupa ali toksina, ali če je ta strup močan, tedaj telo dostikrat ne more pravočasno izdelovati primerne količine proti-strupov; prizadeta oseba resno zboli ali celo umre.

Leta 1894. je neki učenjak pri proučevanju klic, ki povzročajo davico, (diphthe-ria bacillus), odkril, da je mogoče izdelo-vati protistrup ali antitoksin proti strupu difterije tudi izven človeškega telesa. S tem da se vcepi ali antitoksin v osebo, ki je zbolela na difterijo, se strup difterije nevtralizira, predno ima priliko napraviti kaj škode telesu; bolniku se s tem prihrani težka borba proti bolezni. Da je temu tako, dokazuje dejstvo, da je pred odkritjem tega antitoksina umirala vsaka druga oseba, ki je zbolela na davico. Od tedaj pa je raz-merje padlo na enega izmed vsake deseto-riče in tudi v teh slučajih bi bila rešitev mogoča, da so bolniku dali lek pravočasno.

Blagodejni vpliv tega protistrupa ni trajen, kajti v par tednih se že izgubi iz telesa. Naši pa so način, kako naj človek ostane za vedno varen (imuniziran) proti difteriji. S tem, da se v telo v tedenskih presledkih vcepijo tri doze neke zmesi strup-pov daveice (takozvanega toksin-antitoxin), se tako vsposobijo k izdelovanju za-dosti protistrupov, da je bolnik varen pred difterijo bržkone za vse življenje. Cepljenje proti davici je naravnost dolžnost zlasti glede otrok. Boljše je poslužiti se te eno-

stavne previdnosti, nego izpostaviti otroka nevarnosti, da dobi davico.

Legar je druga bolezen, ki jo je zna-nost premagala. Kdor se hoče obvarovati pred nevarnostjo legarja, zlasti ako se na-haja v krajih, kjer pitna voda ni čista, je edini siguran način cepljenje vakcinov pro-ti legarju. Tekom svetovne vojne se je iz-kazalo, kako važno je to sredstvo proti le-garju. Na drugi strani pa je legar takrat, ko vakcinov še niso poznali, ubil v vojnah več vojakov, kot puške in topovi.

Gospodarstvo.

Valutni pregled.

Dva važna dogodka sta vplivala pre-tečeni teden na politične in gospodar-ske perspektive Evrope in ostalih drž-av: glasovanje v nemškem državnem zboru z dvotretjinsko večino za Dawe-sov načrt in manifestacija za mednaro-dno pomirjenje na medparlamentarnem kongresu v Bernu.

Angleški funt je prejšnji te-den nekoliko padel napram dolarju, in sicer je notiral 29. avgusta v Londonu 4.4875 ameriških in kanadskih dolarjev, napram 4.505 — 22. avgusta. V zvezi s povišanjem produkcije premoga v Nemčiji in padcem cen premoga na medna-rodnem trgu je izvoz premoga in ko-vinskih izdelkov iz Anglije znatno pa-del. Posledica tega je tudi, da pride-luje Angleška manj premoga. Padec cen premoga je povzročil na Angleškem konkurz nekaterih izvoznih tvrdk. Tako je eno podjetje likvidiralo z deficitom v znesku 250.000 funtov.

Francoski frank je nekoliko poskočil napram angleškemu funtu in dolarju, ohranil je pa svoj tečaj napram švicarskemu franku. 29. avgusta je no-tiral angleški funt v Parizu 82,839 fran-kov, dolar pa 18,479 frankov, napram 83,299 odnosno 18,509 — 22. avgusta. Ko je francoski parlament odobril sklepe londonske konference, je prišlo na dnevni red vprašanje medzaveznih sklo-pov, bodoča francosko-nemška trg-pogodba, ravnotežje budžeta, konsoli-dacija tekočih dolgov in stabilizacija valute. Od Dawesovega načrta pričakuje Francija letno okrog 800 milio-nov reparacijskih izplačil. To pomeni, da je Francija v primeri s prvotnimi zahtevami zelo popustila. Po Daweso-tem načrtu bi znašalo zdaj reparacijsko breme Nemčije okrog 30 milijard zlatih frankov ali 30 letnih vlog po 2 in pol zlatih frankov, dočim znaša dolg Francije Ameriki in Angleški 40 mil-jard zlatih frankov (4 milijarde dolar-jev in 500 milijonov angleških funtov). Francoska zunanja trgovina izkazuje v juliju manjši uvoz in večji izvoz.

Belgijski frank je nekoliko poskočil napram francoskemu franku. 29. avgusta je notiral 100 belg. fran-kov v Parizu 92,40 fr. frankov, napram 92,275 — 22. avgusta. Napram švicar-skemu franku se tečaj belg. franka ni izpremenil. 22. in 29. avgusta je notira-lo 100 belg. frankov v Ženevi 26,70 šv. frankov.

Švicarski frank je nekoliko poskočil napram angleškemu funtu, dol-larju in holandskemu goldinarju. 29. avgusta je notiral dolar v Ženevi 5,315 šv. fr. angleški funt 23,85, 100 holand-skih goldinarjev 205,95, 100 nemških zlatih mark 126,75 švic. frankov, na-pram 5,3325, 24,02, 207,10 in 126,50 šv. frankov 22. avgusta. Znak švicarskega

Da je cepljenje koz rešilo človeštvo od ene največjih morilnih bolezni, je vsakemu znano. Koz ali osepnice so bile nekajda strah in trepet človeštva; dandanes, ko so skoraj vsi cepljeni proti kozam, je nevar-nost razmeroma prav majhna. Na enak način je mogoče omejiti ali zatreti tudi pasjo steklinjo in mrtvični krč.

Upajmo, da bo znanost s časom tako napredovala, da nalezljive bolezni sploh ne bodo strašne človeštvu.

gospodarskega napredka je dejstvo, da je znašal čisti dobiček od eksploataci-je federalnih železnic prvih 7 mesecev letošnjega leta 72.203.613 frankov (223 milijonov dohodkov in 152 milijonov izdatkov), napram 55.288.021 frankov prvih 7 mesecev lanskega leta. Švicar-ske železnice so namreč pod avtonom-no upravo.

Italijanska lira je nekoliko padla napram franc. in švic. franku. 29. avgusta je notiralo 100 lir v Parizu 81,85 frankov, v Ženevi pa 23,5375 šv. fr., napram 81,95 odn. 23,652 švic. fr. 22. avgusta.

Turška lira je malo padla na-pram angl. funtu, dolarju, franc. franku in švic. franku. 27. avgusta je notiral angleški funt v Carigradu 8,40 turških lir, napram 8,39 — 20. avgusta. 27. av-gusta je pa notirala v Carigradu 9,82 francoskih, 2,85 švic. frankov, 12,08 ita-lijanskih lir in 0,535 dolarjev, napram 9,90 fr. frankov, 2,86 švic. fr., 12 ita-lijanskih lir in 0,5375 dolarja — 20. av-gusta.

Avstrijska krona je obdrža-la svoj tečaj napram dolarju, nekoliko je padla napram franc. in švic. franku ter nemški marki, poskočila pa napram angl. funtu.

Češkoslovaška krona je poskočila napram švic. franku in angl. funtu, obdržala pa je svoj tečaj napram dolarju. 28. avgusta je notiralo 100 fr. frankov v Pragi 184,62 Kč, angl. funt 153 Kč in dolar 34,10 Kč, napram 185,37, 153,25 in 34,10 — 22. avgusta.

Romunski lej se je splošno opomogel. 27. avgusta je notiral ang-lški funt v Bukaresti 930, dolar 206, 100 fr. frankov 1130, 100 belg. frankov 1050, 100 švic. frankov pa 3920 leja, napram 976, 216, 1188 in 4100 lejev 22. av-gusta. Na tečaj romunskega leja vpliva ugodno dejstvo, da je znašala uvozna carina prvih 7 mesecev letošnjega leta 1.056.813,480 lejev, izvozna pa 8.020.726,465, kar znaša z drugimi dr-žavnimi dohodki 4.412.483,404 lejev. To pomeni, da je v budžetu 1 milijon več dohodkov, kot jih je vlada predvi-devala.

Na š. dinar je poskočil napram vsem valutam. 29. avgusta je notira-lo 100 Din v Ženevi 6,70 švic. frankov, v Pragi pa 42,90 Kč, napram 6,5625 odn. 42,10 — 22. avgusta. Včeraj pa so se vršile fin. operacije že na bazi 7,05 — 7,10. Dinar raste v prvi vrsti radi lo-gičnih posledic forsiranja izvoza in znane odredbe fin. ministra glede do-voljenja našim velebankam, da smejo odslej kupovati za svoje potrebe dinar-je v inozemstvu.

Bolgarski lev je obdržal v Ženevi svoj tečaj 3,80 šv. fr., za 100 lefov. V Pragi je nekoliko poskočil: 28. avgusta je notiralo 100 lefov 24,925 Kč napram 23,875 — 22. avgusta. Tudi

Vladimir Levstik:

Le izlepa! . . .

Kako je zašel med nas, ne vem. Soparnega junijevega dne so ga pri-gnali črnovojniki po prašni cesti, ki se je vila izza Dunava v brezupne vice našega ostroga. Porinili so ga v straž-nico, zapisali njegovo ime, vrgli mu pločevinasto menažo in zarjavelo žli-co, s katere so gladni zobje že Bog zna kdaj odtrgali kositer, in so ga na-podili med nas:

»Marš, srbska svinja!...«

Ako ga vojnik pri tem ni brcnil z nogo, je gotovo pozabil, kaj se spo-dobi. A najbrže ni pozabil. Pritisnil mu je okovni podplat pod hrbet, zaklel, pljunil čez prag v barako in samoza-vestno odšel preko golega dvorišča, natezaje z desnico jermen stare eno-metke, ki mu je visela na ramenu, in požvižgaje sam pri sebi:

»O du mein Österreich!...«

Sto oči je v mržnji steklenelo za njim, ko je korakal proti stražnici, trd, ohol, z vodenim tevtonskim obličjem, skrčenim v budsto spako mogotca. Očrtje njegove postave je drhtelo v solnčni bleščobi, odbijajoči se na ne-vidnem zrcalu Dunava, tam spodaj, za mrzlično sivim plotom jetiškega ostroga. Bil nam je več nego stražar. Bil je simbol, Bil je demon. Bila je Av-strija, prokleta Avstrija, ki se je poka-zala izza lajnajočih akordov cesarske pesmi in je meso postala ter je stopi-la na nas, tako resnična in prepriče-valna, da jo je moral vsak poznati, vsak razumeti...

V lepi, pobeljeni baraki tam ob koncu dvorišča je živel dvajset takih demonov. Tam je imela Avstrija štiri-deset pesti, ki so nas smele biti, dvaj-set žrel, ki so buhrala na nas sok in zmisel tisočletne zgodovine:

»Srbske svinje!... Slovanski psi! Kuš ali pa vas postrelimo!...«

Ali je bilo mogoče, da so živeli tam dolji na milem jugu ljudje, ki so govo-rili po naše in so se zvali kakor mi... in so nas vendar izdajali tej Avstriji? Ljudje, ki so vzklkali tej pošasti in so molili zanjo iz srca, bodrili može in mladeniče, da bi rajši krvaveli za nje-no ragnjo, ter koprnili po trenutku, ko se razpno niena črna krila čez ves fir-mament in zamre pod njenimi krva-vimi šapami poslednji žarek naših ve-likih, vzljubljenih upov?

Vojnike smo mržili kakor nečist mrčes; a ti ljudje, kadar smo mislili nanje, so nas navdajali z grozo, ki je bila netzmernejša od mržnje...

Groza in sovraštvo sta bili dih na-ših prs; bili sta mrko ozadje, na kate-rem so plamenela svetla slova novega testamenta:

»Za nacijo! Svoboda in Jugosla-vija!...«

Samo dovodošlec še ni umel gro-ziti. Niti sovraštvi ni umel. Prišel je v tabor s čustvi, ki niso koreninla v res-ničnosti, ampak v stoinsletni potr-pežljivosti prenašanji laži. Vse, kar se je je zdaj godilo z njim in z nami, mu je bilo ktakor težak vročičen sen; ni ga mogel razumeti. Osuplo in tiho se je stisnil v kot in je začel prebivati med nami.

Zvečer, ko smo pri čaši vtihotap-ljenega vina šepetali o bližnji zmagi — štiri leta smo računali, da je do zmag-e največ še mesec dni! — in je poslušal naš razgovor, se je oglašil:

»O, gospoda, mili bratje, slovanske matere sinovi!« je izpregovoril s po-božnim, molitvenim glasom, kakor da ponavljala zdravljaj naučeno deklamaci-jo. »Tak tu smo se zbrali, da bi skupno, v bratski slogi in vzajemnosti onga... Kako redko naključje in kako vesela prilika, bi dejal, ako ne bi bila tako žalostna!«

»Solzislav Heislovan!« je vzklknil mlad, visok in mršav fant z žarečimi očmi.

»Res, bogme žalosten je naš polo-žaj.« je govoril prišlec, kakor da ni čul ničesar, zakanjeno strmeč v pol-mrak nekdanjega konjskega hleva, iz katerega so nam napravili dom; »Ža-losten in nezaslužen! Zakaj Avstrija je, rekel bi, zgrajena iz slovanskih kosti in stoji tako rekoč na vekovni zvestobi Slovanov. Kaj smo ji storili, da nas ta-ko zatira? Ali je to pravica? Ali je takšno ravnanje po zakonu?«

Ne, ravnanje Avstrije ni bilo po zakonu. V svesti si tega brezpomemb-nega dejstva je begal naš Solzislav Heislovan, neutolažljivo iz kota v kot ostroga, beleč si glavo in išoč razlo-ga, kako da se med našimi sovragi ne najde tisti pravičnik, o katerem ni dvo-ma, da živi nekje, in ne vstane in ne reče svoje besede v odrešenje zvestih, po krivem zatiranih Slovanov.

»Gospod poročnik... gospod ko-misar... gospod doktor,« je ogovarjal

predstavnik taborske oblasti, kadar so prišli nadzorovat, »kdaj nas izpu-ste na svobodo? Saj nismo ničesar... mi smo tako rekoč le platonično...«

Odgovarjali so mu kratko in jasno. »Marš, slovanska svinja!... Izpod nog, veleizdajalski pes... Kuš, srbski lopov!...«

In Solzislav Heislovan, obunkan, opsovan in užaljen, je stal še dolgo tam, kamor so ga porinili, neizmerno beđen v svoji angliški suhoti, v svetem sija-ju svoje pleše in v turobni pobešenosti redkih sivkastih brk. Nato se je dostoj-anstveno okrenil in nam je prišel po-tožit slovensko gorje.

»Prav se ti godi, budalo,« mu je nekoč zasolil Nedeljkovič, blede dijak. »Čemu iščeš pravice, ko bi lahko ve-del, da je ni? Pravo je urejena moč, sem čital neke; in zdaj so tudi časi, da ima samo tisti prav, kdor lomi silo s silo.«

Dijak je vedel, kaj govori. Bil je sin uradnika, ki je služboval tik do vojne na srbski meji, in osební znanec Gavrilja Principa; sila ni bila parzna be-seda v njegovih ustih. Toda Solzislav Heislovan ga je ošabno zavrnil:

»Mladi ste, prijatelji! Ko dozorite v pravega moža in koristnega člana velike slovanske družine, boste morda spoznali, da je naš up in naša rešitev samo v kulturnem delu, ki je tako re-koč zakonito dovoljeno vsakemu dr-žavljanu...«

Nekoč je prišla do nas vest o ve-likih ruski zmagi. Upi so nam prikipe-vali in večerni mrak v naši baraki je bil poln vročega mrmranja.

»Čez leto dni bomo spet na jugu,« je govoril dijak Nedeljkovič, »in začne se naše novo življenje. Najprej pospra-vimo dom, da bo čist in zdrav in vre-den svobode, ki stopi vanj. Zdaj, brate, je gorje za nas in dobro za avstrijske hlapce, robove, krvnike in ovaduhe; toda gorje njim in blagor nam, ko na-počij dan velikega očiščenja. Niti sledu ne sme ostati po njih: danes izdajalci svobode, bi bili jutri izdajalci domo-vine!«

»Tak takooo!« se je brž vtaknil naš Solzislav in ogorčeno plosnil z ro-kami. »Tako si predstavljate dan osvo-bojenja, mladi mož?...«

»Predstavljam si ga kot dan ve-like britve,« je odrezal Nedeljkovič s trdim glasom. »Zdaj umirajo najbolj-ši... večina jih je že mrtvih. Zakaj ne bi izginili zli, da bo prostora za srečo bodočega pokolenja?«

»Počasi, mladenič,« je zategnil Solzislav, oziraje se v pol temi po nas, ali čujemo njegove besede. »Dan ve-like britve — dobro. A če boste vi mla-di brili, kam pojdemo tačas mi ubogi, v miroljubnem boju za narod osvoblj starci s svojimi romantičnimi sanjami o slovanski dobroti in bratski ljubezni? In vendar smo tudi mi nekaj videli in izkusili; tudi mi imamo pravico, da govorimo. In govorili bomo, mladi mož! V imenu staroslavne plemenitosti slo-vanskega značaja bomo povzdignili svoj glas in bomo zahtevali vseobče odpustanje grehov. Niti senčica ma-ščevanja ne sme pasti v paradiz, ka-tereja si zgradimo v svobodni domo-vini, ako nam vesele dovolijo samo-stojnost...«

na dunajski borzi raste: 29. avgusta je notiral 516 Ka, napram 514 — 22. avg. Na tečaj leva vplivajo dobri izgledi za miren gospodarski razvoj in problem sporazuma z Jugoslavijo, ki se bliža menda ugodni rešitvi.

POLOŽAJ NA SVETOVNEM ŽITNEM TRGU.

Zadnje poročilo mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu navaja točne podatke o stanju letošnje letine v raznih državah. Glede Evrope se nanašajo podatki o pšenici na skupino držav, ki so pridelale leta 1923 okrog 50% vse pšenice (brez Rusije seveda). Od letošnje letine pričakujejo v teh državah 144 mil. q pšenice, kar pomeni 16,4% manj kot lani. Ne smemo pa pozabiti, da je bila lanska letina v splošnem neprimerno boljša, kot srednja letina zadnjih 5 let. Če primerjamo srednjo letino z letošnjo, ni skoraj nobene razlike. Mednarodni institut še nima točnih podatkov iz nekaterih evropskih držav, na pr. iz Francije, Jugoslavije, Rumunije, Nemčije in Češkoslovaške. Začetkom septembra je bilo stanje letine v Nemčiji srednje, na Češkoslovaškem pa zelo dobro. V Kanadi je letošnja letina slabša kot lanska, ki je bila izredno dobra, vendar pa je dobra v primerjavi z letinami zadnjih pet let. V severni Ameriki se je stanje letine v avgustu znatno zboljšalo, dočim je bilo v juliju še neugodno. Glasom zadnjih poročil pridelava Amerika letos 45 milijonov centov žita. To pomeni 13,0% napram srednji letini tekom zadnjih pet let.

Indija in druge azijske države izkazujejo 3 milijone centov manj kot lani. Vendar pa bo letošnja letina za okrog 8 mil. centov boljša, kot srednja letina leta 1918. do 1922. Glede severne Afrike navaja mednarodni institut 6 milijonov centov manj kot lani, ali 21,5% napram leta 1923. Splošno pridelajo letos države severno od ekvatorja manj kot lani in tudi manj kot po prečno zadnjih pet let. Kar se tiče države južno od ekvatorja, je stanje letine dobro. Pšenice je sicer posejane 3% več kot lani, ovs, ječmena in rži pa nekoliko manj. V Avstraliji in južni Afriki je šuš.

V Bolgariji je zasejano letos s pšenico 573.900 ha, napram 523.200 ha leta 1922 in 569.100 ha srednje od leta 1918—1922. Pšenice pridelava Bolgarija letos 10.333.000 q, napram 9.558.500 q lani in 7.906.100 q srednje od 1918—22. V Jugoslaviji je zasejano s pšenico 1.647.500 ha, napram 1.555.000 ha lani in 1.473.000 ha srednje od leta 1918—1922. Lani je pridelala naša država 16 milj. 620.100 centov pšenice, zadnjih pet let pa po prečno 12.636.500 centov letno. V Rumuniji je zasejano s pšenico 2.931.800 ha, napram 2.690.300 ha lani in 2.386.900 povprečno od leta 1918. do 1922. Lani je pridelala Rumunija 27.487.500 q pšenice, napram 21.035.900 q po prečno od leta 1918—1922. Zelo dobro kaže, sladkorna repa v Bolgariji. Posejano je 12.900 ha, napram 12.400 hektarov lani in 11.700 pa po prečno od leta 1918—1922. Letos pridelava Bolgarija 1 milj. 677.000 q sladkorne repe, napram 1 milj. 530.000 q lani in 1.148.200 q po prečno od leta 1918—1922.

—g Novosadska blagovna borza 5. septembra. Na produktih borzi notirajo: Pšenica baška, nova, 345—350, koruza stara 285—290, fižol novi 425—530, ječmen 2 vag. 345—350, oves 260, otrobi 6 vag. 195, moka 6 vag. 570—580. Tendence mlačna.

—g Hmelj. IX. brozjavno tržno poročilo. Nürnberg, 5. sept. 1924 ob 1. uri. 200 bal prodanih, povpraševanje po zelenem hmelju čvrsto, po drugem mirno. — XXIII. poročilo Hmeljarskega društva o stanju hmeljskih nasadov in o hmelju, kupčiji doma in drugod. Nürnberg, 30. avg. 1924. Kakor že druga leta, tako je tudi letos mesec avgust sporebnih vso naziranje o letošnji hmi. letimi. Glede množine ne bo varanja, pač pa glede kakovosti. Mokra hladno vreme zadnjih 4ih tednov je bilo zelo škodljivo dozorevanju hmi. kobil. Hmeljišča v Nemčiji so vsled neugodnega vremena veliko več trpela, kakor ona v ČSR, kjer se izvršuje dozorevanje 1—3 tedne prej nego pri nas, to pa radi tega, ker gojimo na Nemškem večinoma pozniji hmelj, na Češkem pa zgodnjega. V sled neugodnega vremena so kobile našega hmelja ostajale male in so nedopadljive barve. Kkoro vsi nasadi v Nemčiji so trpeli, posebno pa oni na težki zemlji; pa tudi nasadi v peščnati zemlji bodo trpeli, ako se vreme kmalu ne spreobrne. Dasi tudi naš hmelj ni prikupljive zunanosti, vendar je odlične kakovosti, ker je poln najfinjšega in zdravega lupulina. Strokovnjaki, kateri so prepričani, da kakovost piva ni odvisna od barve hmelja nego od lupulina, dobe pri nas blago naj. boljše kakovosti. Človek ni vajen gledati hmelj neprikupljive barve, vendar se mora temu privaditi naše oko, upoštevajoč, da je v »grdi lupini zlato jedro«. Češkoslovaški hmelj je svetlo zelene barve ter ima velike bule kolube. Čehosl. in Nemčija bode pridelali po 150.000 stotov a 50 kg, četudi je v Nemčiji s hmeljem zasajena ploskev za 3000 ha večja, nego v Češkoslovaški. O cenitvi letošnje množine se bo dalo govoriti šele potem, ko bo ves hmelj spravljen: toliko je gotovo, da bo letošnji pridelek kril za konzum potrebno množino. Z ozirom na dejstvo, da ni hmelja prejšnjih letnikov in da bodo pivovarji letos nakupovali hmelj čez potrobo, se lahko trdi, da letošnja množina ni posebno velika. Upamo, da se bode povpraševanje po hmelju kmalu dvignilo. Treba je tudi s tem računati, da cena za lepo zeleno blago ne bo tako nizka, kakor se je mislilo pred kratkim. Če pa bode hmelj manj dopadljive barve kaj vplival na ceno hmelja v obče, je pa odvisno od tega, ali bodo naši hmeljarji to vrsto prodajali po vsaki ceni, ali pa bodo ž njim čakali, da pride vrsta na njega.

—g Udruženje bank v Vojvodini je bilo sklenjeno v Pančevu na sestanku predstaviteljev bank in drugih denarnih zavodov. Kongresu delniških družb v Beogradu, ki se bo vršil 7. tm., predložijo denarni zavodi iz Vojvodine spomenico proti pretiranemu obdavčenju bank in akcijskih družb v deželi.

—g Osješka tovarna sladkorja je pričela s kampanjo, dne 1. tm. in se računa, da bo letos trajala šest mesecev. V sled izdatnega deževja treba računati tudi s tem, da bo vsebina sladkorja v pesi manjša, kakor prošla leta. Tovarna sladkorja v Osijeku plača metriki stot pese z 2 in pol kg takega sladkorja in ker velja 1 kg takega sladkorja 15 dinarjev, dobiva producent za meterski stot pese 27,50 Din. Pridelek pese znaša od 120 do 220 met. stotov na oral, tako da more znašati najvišji dohodek 8000 Din na oral. Poljedelci, ki imajo slabši pridelek, dobivajo 30 Din za meterski stot pese. Razum tega dobi ekonom in gojitelj pese odgovarjajoči del repnih odrezkov in melase. Osješka tovarna, na računa, da bo pridelala 1,3 milijona meterskih stotov pese oziroma bo znašala njena produkcija sladkorja 1.300 vagonov. Tvorico zastopa tukajšnja agenturna tvrdka Aleksander Wisiak, Ljubljana, začasno Gospodarska cesta št. 7, pozneje Ljubljanski dvor v prostorih Jugoslovanske banke, telefon št. 583.

Socijalni vestnik.

POČITNIŠKA KOLONIJA V OLŠEVKU.

Divna naša Gorenjska ima mnogo manjših krajev, katerih lepoto je treba samo uživati, ker se ne da popisati.

Tak idealno lep, zdrav kraj je Olševk, majhen kraj, dobri dve uri pešpoti oddaljen od Kranja. Marsikdo ni o njem še slišal in marsikdo ga ni poznal niti po imenu. Tu je priroda strnila vse, kar ima lepega. Gozd in griče, polje in gore, dobro, rodovitno zemljo. Mnogo je vasi razstresenih vse naokoli, izmed katerih se dvigajo lične bele cerkvice.

Predno pride v vas Olševk, stoji ob glavni cesti ljudska dvorazredna šola, ki napravlja po svoji zunanosti in notranjosti na došleca najlepši vtis. Krog šole je uzorno obdelan nadičtelj vrt in v ko cveto tu najraznovrstnejše cvetke in s svojim omamljivim vonjem polnijo ozračje, tedaj si moraš reči: »Dobro je tukaj biti!«. V tem krasnem kotičku pod Kamniškimi planinami se je nastanila počitniška kolonija, katero je poslalo Kolo jugoslovanskih sester iz Ljubljane s podporo zdravstvene ga odseka.

Dvajset slabotnih deklic, pri katerih je nevarnost, da bi postale tuberkulozne, je bilo nastanjenih v velikem šolskem razredu.

Ker je Kolo izvedelo za podporo zdravstvenega odseka šele prve dni julija, hitelo je, da so se v teku komaj drugega tedna izvršile vse predpriprave za to, da bi odšli otroci čim prej iz mestnega prahu in vročine.

Dasi se ni moglo v tako kratkem času pripraviti nikakih udobnosti, vendar so se počutile vse deklice ves čas kar najbolje. In kaj bi ne? Zgodilo se je, da je v prvi s svojimi sladkimi in okusnimi borovnicami, pozneje pa z dišečimi ciklami, reka Kokra tako čista in bistra, tako nepopisno vabljiva, skakajoča čez umetno napravljene jezove iznajdljivih otrok. Česa naj se še želi mestni poleg tega še revni otrok, posebno ko ve, da bo imel, ko se vrne iz gozda ali kopeli jesti dovolj, česar žalibog doma ni. ma vedno!

To so izginjali veliki kosi kruha, namazani z medom ali maslom, obrazčki so žareli in oči se bliskale v veselju.

Ali bilo je dni — preveč je bilo takih, ko je bilo in lilo in žalostno so gledale deklice ob oknu, da bi videle in ugotovile, da je nehalo. In če je nehalo, hajdi v pred šolo na cesto, kjer se je voda naglo otekala. Tu so telovadile, igrale, pele in vriskale po mili volji. Toda tudi v dežju so si deklice znale pomagati. Preobiske so se v škrate (kopalne hlače in pa pisane jopice) ter igrale jokavo Sneguljico ali hudobno mačeho. Deklamacije, vrstile so se druga za drugo in deklice so pokazale, kaj zmore dobra šola, saj so se lepih pesmic naučile v šoli. Da so prepevale rade, ni treba povdarjati saj so — Slovence.

Sredi velikega razreda s šestimi okni so bile postavljene klopi druga ob drugi, da so si sede deklice nasproti, ko se jim je delil zajtrk, kosilo in večerja. Ono mleko, v katerem po mestih moremo samo sanjati! Tako tečno, gosto in mastno! Kruh, mleko, med ali maslo ob desetih dopoldne in popoldne, za kosilo razne »mneštre« jabolčni praženec ali kuhana jabolka in za večerjo mlečen riž, mlečen zdrob, polenta z mlekom, vse je tako teknilo. Ko se je zvečerilo in odzvonil zvon z olševske cerkve tam na griču, leglo so deklice, a še niso mirovale. In ko je postajalo bolj in bolj temno, spomnila se je ena ali druga pripoved o strahovih, katere pripovedujejo neprevirni ljudje pred otroki, šepnila drugi, druga tretji... Treba je bilo prepričevati, da strahov ni; polagoma se je umirilo vse in sladko zaspalo, četudi na trdih ležiščih, saj je bilo vse tako utrujeno. Nekateri deklice so si pač želele domov k mami in k dobi jim zamerili? Srce se je pa stisnilo, ko je več teh usmiljenja vrednih otrok dejalo: »Oh, kmalu bomo morale nazaj domov in kmalu bomo zopet stradale!«

Današnje prireditve v Ljubljani:

Kino Tivoli: »Jezus Kristus«.

Kino Ideal: »Dama in frizera«.

Nočno lekarniško službo imajo:

Piccoli, Dunajska cesta;

Bakarčič, Karlovska cesta.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaški: Breg 8/I.

Belgijski: Urad Ljubljanskega veleposl. avstrijski: Turjaški trg 4/II.

Italijanski: Zrinjskega cesta 3/I.

Portugalski: Dunajska cesta 33.

Francijski: Dunajska cesta (Ljubljanska

To in ono.

Večno zeleni vrt na Slovaškem.

Povodom letošnjih manevrov na Slovaškem so posetili češkoslovaški senatorji in narodni poslanci tudi dvorec grofa Ambrosi v Tetovski Viesci, da vidijo botanično znamenitost — večno zeleni vrt grofa Ambrosi. S senatorji so posetili ta vrt tudi mnogi novinarji, ki so se udeležili manevrov. Neobičajni vrt je napravljen na vse potniške tako globok vtis, da so sprožili po povratku v Prago misel, naj bi ga država odkupila. Ta misel je našel v javnosti in pri vladi na odobravanje, in zdaj se pripravlja sam prezident Masaryk na potovanje v Tetovske Viesce, da se na lastne oči prepriča o tem čudežu prirode.

Botanični krogi se že dalj časa zanimajo za ta vrt. On ni le naravno čudo, nego tudi dokument superiotitete ljudskega duha in dela. Vrt je zasadi pred 40 leti madžarski grof Ambrosi, ki je imel fikso idejo, da mora imeti poleg svojega lovskega dvorca vrt, ki bi bil zelen pozimi in poleti. Zato je najel 80 oralov zemlje, pred katero je postavil krasen portal z napisom: »Sem. per viro«. S pomočjo botanika Marocha in češkega vrtnarja Miška se mu je res posrečilo ustvariti na tej zemlji prirodno čudo. Leto za letom so vozili grofu drevesa, grmiče in najrazličnejše rastline z Balkana, Skandinavije, Kanade, Zedinjenih držav, Južne Amerike, Afrike in iz vseh krajev Azije. Zlasti s Himalaje, Kitajske in Japonske. V ogromnem parku je 140.000 raznih lavorik, ki so nasajene v fantastičnih skupinah in zavzemajo veliko ploskev. Med njimi je mnogo takih, ki zelene poleti in pozimi. Tu so večno zeleni hrasti, javorji, cedre s Himalaje in Libanona, ogromne sku. pine bambusov in drugih redkih rastlin.

Nekateri so visoke 6 m. Dasi je lega vrta precej nizka, se je vendar posrečilo nasaditi mnogo dreves, ki rastejo sicer samo na visokih gorah. Največji čudež pa je, da se je posrečilo doseči to, da listje tudi pozimi ne odpade z nobenega drevesa, dasi znaša temperatura večkrat — 250. Na umeten način so drevesa obvarovana mraza, tako da so pod snegom zelena. Iz snega šrtle fantastične esotične rastline. Sredi parka je veliko drsališče, ki je obdaja večno zeleni gaj. Listje ne pade pozimi niti z rož, ki se vzpenjajo po ogromnih stenah dvorca.

Češkoslovaška vlada namerava kupiti ta vrt, da ohrani njegovo lepoto bodočim pokoljenjem in da omogoči naravoslovcem znanstveno proučevanje teh redkih rastlin. Poleg tega je zanimiv vrt tudi zato, ker je preživel v dvorcu dve leti slavni zgodovinar češkega naroda František Palacký, ki je bil pri grofu Ambrosiu domači učitelj.

Številni raglani

so izgotovljeni kar najbolje iz finega sukna in po ugodni ceni, brezobvezno si jih morete ogledati pri trdki 66 T

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

RUSKE RAZMERE.

G. Richard Eaton, dopisnik ameriških in francoskih listov, se je napotil v boljševisko Rusijo, da se na lastne oči prepriča, ali je vse res, kar danes pišejo o tej deželi. V začetku svoje misije je bil relativno prijazno sprejet in prvi utis v boljševiskem kraju niso bili ravno neugodni.

Cakalnice velikih kolodvorov v Moskvi, polne potnikov, so v istini kazale bujno življenje. Na peronu stoji en kiosk poleg drugega, kjer prodajajo izvrstne slaščice in tako kažejo, kako prospera dežela. Povsod so nalepljeni lepaki, ki kažejo ugodni napredek proletarskega življenja.

Casnikarju so nakazali stanovanje v elegantnem hotelu Savoyu, kjer je dobival za sto rubljev izborne obede, pri katerih so mu stregli natakariji, ki so govorili angleško in francosko. Sobe so bile udobne in zabavni lokali, ki mu jih je pokazal več jezikov govoreči vratar, so bili tudi polni sveta in v njih se je prav dobro zabavalo.

Če bi bil časnikar tako živel nekaj dni in nato odstopoval nazaj, bi lahko zapel slavospev boljševiskim razmeram, kot so to nekateri že storili.

Toda g. Eaton je bil zelo radoveden in ni mu zadostovalo, kar so mu boljševiski kazali. Hotel je sam hoditi okoli in videti resničnost položaja. In kar je nato spoznal, je bilo naravnost grozno: za pročeljem, ki so ga postavili boljševiski za tuje, je našel najstrašnejšo bedo.

Res je, da se dobe v hotelu Savoyu izborni obedi za sto rubljev, toda en kilometer dalje, v gostilnah, kamor tujca nikoli nečjejo vesti člani »čeke«, ki ga obdajajo, velja juha, par krompirjev in malo mesa tri ali štirikrat več, in če ste poobedovali, priskoči gladen otrok, prime ostanke, ki ste jih pustili na krožniku in jih slastno pogoltne! Tu so se g. Eastonu odprle oči.

V Rusiji je dovolj hrane samo za boljševiske mogotce in tuje, ki jih ti pripuste v deželo in katere hočejo za obilno hrano preslepti, češ da ni pomanjkanja. Drugo prebivalstvo pa se mora zadovoljiti s čr-

nim kruhom in juho, včasih, a zelo redko tudi s čajem. Kdor je zelo bogat, si lahko privoščijo eno ali dve jajci, to je pa tudi vse.

Obleke so neizrečeno beraške. »Ko sem se sprehajal po ulicah, sem se srmoval svoje evropske obleke«, piše g. Eaton. Enake razmere je opazil tudi na deželi.

Položaj pa je še bolj žalosten v moralnem oziru. Povsod je ovadustvo, nihče ne ve, kdo posluša, kdo denuncira. Nihče ne ve, ali morda ne bo naslednji dan aretirani, ali, kar je še huje, deportiran v eno koncentracijskih taborišč, kjer polagoma poginjajo v blatu vladni ujetniki, katere hranijo, kot se je eden izmed njih izrazil, z juho, v kateri so umili slaniče.

»Ni se treba dolgo časa sprehajati po mestnih ulicah, tako piše g. Eaton, »in že srečate kakega reveža, ki ga žene voljak z nasajenim bajonetom. Puško drži v roki in bajonet je le ped daleč od hrbita nesrečnega.«

Življenje v sovjetskem glavnem mestu, tako piše ameriški časnikar, »me spominja vedno slike gobavca, ki je elegantno oblečen in nosi rokavice.«

Taka prostost in tak pogum pri iskanju resnice pa seveda ni mogel ugajati sovjetom. G. Richard Eaton je bil kot špijon kmalu aretirán in zaprt.

Če ne prizna, ga bomo ustrelili, je mirno dejala Simljanova, ravnateljica oddelka za tuje pri »čeki«.

Toda g. Eatona niso ustrelili. Z bankovcem 50 dolarjev, ki si ga je na čudežen način ohranil v podlozi svojega čevlja, je podkupil uplivenega sovjetskega dostojanstvenika in tako so ga prijatelji rešili.

Po povratu je napisal knjigo, v kateri odkriva vse grozote in strašno bedo pod sovjetskim režimom.

MORILEC SRBSKE UČITELJICE OBDOJEN NA 20 LET.

V Skoplju je bila v sredo izrečena sodba proti Gjani-begu Alihoviću. Dvorana, kjer je sedel senat, je bila nabito polna že dopoldne, dasi je bil konec procesa napovedan ob 17. popoldne. Pred sodiščem je sedela poleg ostalega občinstva tudi skupina 30—40 Turkov, ki so nestrno pričakovali izida tega zanimivega procesa. Ob 17. so pripeljali obtoženca v sodno dvorano. Gjani-beg je bil popolnoma miren. Predsednik je začel čitati obsodbo. Sodišče se je prepričalo, da je obtožen po noči od 4. na 5. oktobra 1923. namenoma izvršil umor. Žrtve njegovega zločina je bila srbska učiteljica Milica Bogatinčević. Zdravniški ogled je ugotovil, da je smrt nastopila čez eno uro. Ker pa so našli njeno truplo na kraju, kjer ni bilo nobenih sledov krvi, je jasno, da je morilec prinesel svojo žrtev od drugod. Domneva o samomoru je neutemeljena. Priče so izjavile, da je bila Milica v Vranski Banji vesela in da navzlic skrbi, ki jih je imela s svojim bolnim detetom, ni bilo nobenega poviča za samomor.

Njena pisma, ki so jih našli po smrti, niso mogla služiti v dokaz, da je izvršila samomor. Pisala jih je 5. septembra, dočim je bila ubita 4. oktobra. Argumentov, ki so jih navajali zagovorniki, sodišče ni moglo upoštevati. Z ozirom na vse obtežilne okoliščine je izrekel sodišče obsodbo, v kateri obsoja Gjani-bega Alihovića iz Skoplja na 20 let težke ječe. Ko je občinstvo slišalo krivdorek, je vzklikalo: živele sodišče! Obsojeni je ostal hladnokrvnen, kakor je bil ves čas med razpravo.

NAJVEČJA SVATBA.

Pred kratkim je bila v Galacu v Rumuniji zanimiva svatba, ki je po sijajih in izdatkih gotovo ena največjih, kar jih pozna novejša zgodovina. Neki židovski rabin (duhovnik) iz Galaca je omožil svojo hčerko, in ker je hotel, da bi se z njim veselilo tega srečnega dogodka čim več ljudi, je povabil iz vseh krajev Rumunije svoje sorodnike in znance. Govost se je nabralo nič manj nego 10.000. Da bi vsa ta armada ne bila lačna, je moral rabin poleg ostale hrane naročiti svojim služabnikom, naj zakoljejo še 33 volov, 210 ovnov in 170 telet. Zaklanih goši je bilo toliko, da je ostalo od njih cel hrib perja. Vsa gost je dobil še eno ali dve pečeni goski na pot, ko se je vračal s svatbe.

Ker so se romunske oblasti bale, da bi ne prišlo ok kakih židovskih političnih manifestacij, so poslane močne orožniške patrulje, da pazijo na to razposajeno množico. Seve je bila varnostna služba popolnoma odveč, ker žid ostane pač žid. Na svatbi ni nihče niti pomišljal o kakih političnih manifestacijah, pač pa so gostje skupaj borzne kupčije. Zanimivo je, da je z enim 12 let mlajši od neveste. To je brzokone tudi vzrok, da je stari rabin priredil tako razkošno pojedino. Našel je po svoji židovski navadi trgovca, ki mu je vsilil svojo staro robo, in da bi se ženin ne skesal, je moral pokazati vsemu židovskemu svetu v Romuniji da, njegova blagajna ni prazna.

Podpirajte obupane slepe in darujte

»Podpornemu društvu slepih«.

STRAHOVITO NEURJE V ROMUNIJU.

Vreme je letos res znorelo. Iz vseh krajev in delov sveta javljajo o katastrofalnih neurjih in nevihtah ter drugih elementarnih neizodah. Iz Bukarešte poročajo da je v sredo 3. tm. v vzhodnih krajih Rumunije divjal strahovit orkan, nakar se je tudi utrgal oblak. Vse brzojavne in telefonske vesti so pretrgane, tako da je dose, da je nemogoče preneti škodo povzročeno v posameh okrajih. V sled neurja je zlasti trpela Dobrudža, ki je odrezana od ostale Rumunije, ker je nalive uničil železniško progo pri Medgidiji. V občini Murfatlax je bilo uničenih nad sto hiš. Izpod ruševin so potegnili doselej 12 mrtvecev. Katastrofa je zahtevala v okolici Murfatlaxja in Constance nad 40 človeških žrtve; materialna škoda znaša okoli 50 milijonov lejev. Na pomoč ogroženim krajem je bilo odposlano vojaštvo.

Glasom poročil londonskih listov je divjal na Antilah strahovit vihar, pri čemer je približno sto oseb izgubilo življenje več oseb pa je bilo ranjenih.

Iz Newyorka poročajo, da je neurje, ki je divjalo nad otokom Virginija uničilo nad trideset hiš in usmrtilo štiri osebe. V Virginiji je bilo uničenih 90 odstotkov žetev. Tudi v Nemčiji so vsled dolgotrajnega dežja reke silno narasle. Ren je iztopil in široko naokoli preplaval okolico. Nekateri kraji so popolnoma pod vodo; žetev je uničena.

10.000 KČ NAGRADE.

V sredo je dobila beogradska mestna uprava dopis policijskega ravnateljstva v Bratislavi, v katerem je razpisano 10.000 češkoslov. kron nagrade dotičnemu, ki izsledil kekega člana razbojniške družbe, ki je 7. avgusta izvršila drzen vlom sredi Bratislave. Vlom spada med največja lo. pavska junstva, kar jih je videla Evropa zadnja leta. Zločinci so vlomili v trgovino z zlatino, last Morica Weinsteina, ki se nahaja v eni najbolj obljudenih ulic Bratislave. Svoj drzen čin so izvršili popoldne. Ko je lastnik zaprl trgovino, so se splazili v klet sosedne hiše, ki jo je ločila debela stena od trgovine. To steno so s krampi prebili, zlezli v sosedno klet pod trgovino in razbili strop. Po kratkem naporu in mojim strštem poslu so prodrli v trgovino ter odnesli najdragocenejše stvari — dragulje, prstane, zlate ure, nakite itd.

Občinstvo, med njimi celo orožniki, so hodili mimo in videli lopove skozi izlozbo na okna. Nihče seveda ni mislil, da so to drzni tatovi. Smatrali so jih za gospodarje. Jeve pomočnike. Odnegli so vseh dragocenosti v vrednosti 533.600 Kč ter izginili skozi klet neznano kam. Tatvini so prišli na sled ob 14. popoldne. Takoj so alarmirali vso bratislavsko in ostalo češkoslovaško policijo, toda bilo je zaman. O vlomilcih ni ne duha ne sluha. Policia domneva, da so pobegnili ob Donavi ter se skrili v kaki podonavski državi, kjer bodo skušali spraviti ukradene dragocenosti v denar. Policijskim organom se nudi torej lepa priložnost, da zaslužijo 10.000 Kč.

Darila.

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca avgusta 1924. sledeče prispevke:

I. Podružnice: Novo mesto, 2. 150 D; Krško m. 260, Maribor 3. 1204; Ljubljana I. mestna ženska 408; šentpeterska m. 500 skupaj 2517 Din.

III. Obrambni sklad: šentpeterska ž. podr. v Ljubljani 102,50 Din, šentpeterska m. podr. v Ljublj. 1600 Din, Ivana Florjan. čič, Ljubljana 50; Skupaj 1752,50 Din.

IV. Razni prispevki: Neimenovani v Ljubljani, 14; dr. L. Boecio, G. Radgona iz kaz. poravnave 5 Din. Anton Kršper, Črnomelj, mesto venca pok. P. Šavnika in pok. M. Mazelle po 100 Din. skupaj 200 Din nabrali neimenovani 200 Din, »Slov. Narod«, Ljubljana 150,50 M. 10 Din M. Berzant, Ljubljana mesto dobika za sre. Colov 10 Din. skupaj 589,50 Din. Vsota vseh prispevkov 4886 Din.

Zdrav duh v zdravem telesu je največja dobrata. A premnogokrat je alkohol kriv, da že mlad človek izgubi oboje. Da se naša mladina pred tem obvaruje, naj čita naš list, ki se pošlje vsakomur brezplačno na ogled. Upravištvu »Mladega junaka« Ljubljana. Poljanski nasip 10.

Tisoč in tisoč mater zastrupi svoj ljubljence in jih stori nesrečne za celo življenje, ker ne poznajo strašnih posledic alkohola. Ko bi čitale »Preporoda«, ki se vam pošlje brezplačno na ogled, bi tega nikdar ne storile. Upravištvu »Preporoda«, Ljubljana, Poljanski nasip št. 10.

Tisoč in eno noč in še več je marsi, kdo prepil v slabi družbi in s tem zapravlil svojo srečo. Marsikomu bi lahko pomagali, ako bi leta zahteval eno številko našega lista na ogled. Upravištvu »Preporoda«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Že 38 let je

SARGOV
KALODONT
ZOBNA KREMA
nenadkriljivo dobra!

Društvo narodov.

Načrt za pogodbo medsebojne pomoči.

V krogih Društva narodov v Ženevi so splošno mnenja, da se mora po ureditvi problema vojne odškodnine in pred ureditvijo problema mednarodnih dolgov obrniti vsa pozornost državnikov na problem varnosti, ki je neobhodno potreben pogoj za razorožitev in zahteva čim prejšnje rešitev. Prepričani smo, da bodo vladni voditelji, ki so dospeli v Ženevo, govorili tako jasno, kot je le mogoče in prinesli konkretne predloge. Upajo predvsem, da bo Velika Britanija, ki je enostavno zavrnila predlog medsebojne pomoči, zastopana po svojem min. predsedniku, stavila vsaj gotove pozitivne predloge. Kar se pa tiče Belgije, Francije in članov Male antante, bodo letos kot prejšnja leta branili principe, ki so v prejšnjih skupščinah Društva narodov dobivali vse glasove.

Eden prvih teh principov je, da mora biti razorožitev podprto z garancijami varnosti. Francija in Belgija se še vedno držite sklepov, ki so bili na ženevski skupščini l. 1922 enoglasno sprejeti in ki so služili kot izhodna točka za pogodbo medsebojne pomoči. Pri tem jih tudi podpira število ugodnih odgovorov, ki so bili oddani za načrt te pogodbe; za enkrat je namreč bilo od sedemindvajset odgovorov raznih vlad osminalst ugodnih in devet neugodnih.

To se pravi, da bi se dal ta načrt, kakor ga je bila sestavila lanska skupščina, s pomočjo gotovih poprav tako urediti, da bi vse vlade pristale nanj. Lahko smo prepričani, da bo na vsak način francoska delegacija, sledeč izvajanjem svojega šefa, znala braniti pred tretjo komisijo principe pogodbe, ki spravlja v sklad mirovno stremiljenje z garancijami narodne varnosti.

Kako italijanska birokracija ubija Reko.

Oglasil se je znani kapetan Host-Venturi s člankom o Reki v tržaškem glasilu.

Najprvo žigosa podrobno izpraševanje tujcev, ki se pripeljejo s šempejsko železnico in onih, ki pridejo z avtomobili. Za pot z Reke v Jugoslavijo ni nikakih šikan. Ministrski predsednik, finančno in prometno ministristvo so odredili v prilogi Reki že pred meseci razne nujne potrebe, ali izvršitve ni od nikoder. Ljudstvo čaka pa nima več upanja, da bi se obljube izpolnile. Prošlo se je za zemljišče, da bi se obljube izpolnile. Prošlo se je za zemljišče v svrhu nakladanja lesa, za pričetek dela v pristanišču in na glavnih cestah, ali kaj smo doživeli? Za ta dela je bila primerna svota že na razpolago in prevzeti so imeli dela izključno reški podjetniki. Ali ministrstvo za javna dela je razpisalo nov natečaj, katerega se lahko udeležijo tudi podjetniki iz starih provinc. Gotovo bodo dobili dela slednji in Rečani jim bodo lahko služili kot podajalci. Telefonska črta Reka-Trst-Milan je bila že zasigurana, sedaj nepričakovano ni kritja. Ako dobijo kak Rečan s Sušaka ali Zagreba po pošti kak zavoj, potuje ta zavoj v carinske svrhe v Trst in če gre po sreči, prispe zavoj na Reko po enem mesecu. Banke poslujejo silno počasi, posojila so po 12% in še več, pri denarnih zavodih pravilo: kaj bomo posojali na Reko po 12%, ko posodimo lahko v Jugoslavijo po 18 do 20%. Ono malo industriji, ki poslujejo, sprejema jugoslovenske delavce in odpušča reške meščane. Valutna izmenjava je bila katastrofalna, Host-Venturi izvaja dalje, da ni treba misliti že na polno vstopnino zalednega prometa, ker je politična situacija še nestalna in je trg še nezanesljiv. Rečani pa zahtevajo, da so bližje kraljevstvu in bolj z njim zvezani. Komodnejša in krajša železniška zveza Trst-Reka bi bila znatno koristna in vlaki v Orijent bi pasirali Reko. Predlaga tudi zvezo Reka-Ancona. Jadranska tarifa na črni Zagreb-Reka je izključena v trgovski pogodbi z Jugoslavijo. Ako kaže to voljo SHS, da sabotirajo Reko in jo spravljajo v lakoto, pa ni zadostnega razloga, da bi fašistovska vlada ratificirala stičen dogovor. Glavna železniška črta reškega prometa z zaledjem ne vodi v Postojno, marveč preko Zagreba in le tako je mogoče ločiti interesno cono od tržaške.

Končno se obrača Host-Venturi naravnost do Mussolinija: še enkrat mu hoče odvzeti malo dragocenega časa, da mu predoči situacijo Reke in prosi njegove intervencije. Država naj nastopi ne le kot deliberativna, marveč tudi kot eksekutivna oblast. Ako ima postati Reka provinca, naj se ji da organizirana oblika in potrebna sredstva, ako ima njena geografska pozicija še kako koristno funkcijo za deželo, naj se vzamejo v resno premoštrvanje razlogi krize, ki je splošna. Ako pa ima Reka postati ribiško gnezdo, bi to značilo še večjo žrtev reškega mesta na

ohtarju domovine... toda ako je že kdo, ki bi se predznil reči, da država ne sme storiti nič za Reko, ker je stala Italijo od 1918, do sedaj že mnogo preveč, mu zatlačimo v grlo to kletvo z vsemi svojimi močmi. Ljudstvo današnjega upa samo še v voditelja Mussolinija, kliče po njegovi intervenciji in hoče vedeti od njega, ali more živeti ali mora umreti?

Tako odkritosrčno piše Host-Venturi, ki je bil že opetovano v Rimu in je prošil in prošil pomoči za Reko že nešteto krat. Pa vedno brez uspeha. Sedaj se obrača še enkrat do Mussolinija, ker reško ljudstvo hoče vedeti za svojo usodo v okvirju Italije. Srce Reke se je vedno branilo priklopitve k Italiji, ali italijanski ljudje in nekateri reški zaslepljeni so jo izsilili. Med slednjimi je tudi Host-Venturi. Pogin čaka Reko pod Italijo. Ako bi bila Reka samostojna, še boljše ako bi bila pripadla Jugoslaviji, v katero po svoji legi pravzaprav spada, bi danes vrel po pristanišču in po ulicah Reke živahno življenje, tako pa objema Reko smrt. Mussolini ne bo mogel nič pomagati, ker Reka je bila vendar privzeta v italijansko območje in namen, da propade v korist Benetkam in Trstu!

Julijska Krajina.

Notar Kogej je zapustil Postojno in odšel v Jugoslavijo. Moral je zapustiti, ker italijanska oblast ne trpi v Julijski krajini nikakega slov. javnega funkcionarja, ako se brezpogojno ne podvrže njeni obmejni politiki. Prišli so v poštev še zdravstveni oziri in notar Kogej se je s težkim srcem poslovil od svoje priljubljene mu Notranjske. Poprej je posloval v Ložu. Tam kakor v Postojni je deloval mnogo zlasti na kulturnem polju in javna ljudska knjižnica v Ložu je priča o njegovem prizadevanju za ljudsko izobraževanje pa tudi za njegovo poštovno vrednost, ker je rad prispeval iz svojih sredstev h kulturnemu dvigavanju našega naroda. Notar Kogej je bil moč na svojem mestu, toplega srca za ljudstvo, značajan in dobrodušen, zato pa ga je vzljubil ves postojanski okraj, kjer je deloval 15 let. Med vojno je bil notar Kogej dve leti konfiniran, ker so ga smatrali za voditelja srbofilske stranke v Postojni, v občinskem zastopu najdelavnejši pa tudi italijanska oblast ga je preganjala, ker je bil v Narodnem odboru, predsednik Italnice v kritični dobi in član. Zamerili so mu neizmerno njegovo slovensko uradovanje. Iz zdravstvenih ozirrov je prošil za notarsko mesto v Voloskem, pa mu je bila prošnja odbita. Moral je resignirati in oditi. Tako ravna italijanska oblast tudi z italijanskimi državljani (notar Kogej je rojen v Idriji), in ne le z »inozemci«, katere odslavlja kot nadležne tujce. Niti podaljšanja zdravstvenega dopusta ni hotel dovoliti italijanska oblast notarju Kogej! Tako postopanje je vredno vse obsodbe.

— Gluša v pomoč Istri. Poslanec Gluša je poslal iz Rima Mrachu pismo, v katerem poroča, da se je bavil s sedanjim položajem Pule. Ko se vrne finančni minister, bo imel Gluša z Mussolinijem odločen govor. To bo v nedeljo. Prepričan je, da doseže vse, kar treba. Potem pa pride Gluša v Trst in bo sam organiziral vse za Istro in Pulo potrebno obnovno delo. Vederemo!

— Zveze železniške črte Gorica-Podbrdo z Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo so skrajno slabe. Včasih je bila poskrbljena izborna zveza v te dežele. Kdor potuje sedaj iz Trsta ali Gorice z direktnim vlakom 604, ne more dospeti naravnost v Celovec, ampak mora prenočiti v Področici ali Beljaku. Vlak odhaja iz Trsta ob 17.55. Za ugodne zveze se potujejo pred vsem go. riški kmetovalci, ki so včasih izvažali svoje pridelke, sedaj pa ni nobene zveze, ki bi služila prometu. Kaj misli vlada prav uničiti gorškega trpina? V Padovi je bilo zborovanje o železniških zvezah Julijske Krajine. Tam so se čule vse pritožbe, ali vprašanje je, ali bodo kaj pomagale? Tu vprašamo še, kdaj mislijo popraviti ali zgraditi solkanski most? Vožnja po mostu je vedno nevarnejša in vlaki vozijo z največjo paznostjo lepo počasi.

— Za notarskega namestnika v Postojni je imenovan g. dr. Fran Penko.

— V postojnski jami bo jutri 7. tm. ve. lka ljudska veselica. Na vlakih so znižane vozne cene za 40% in v jami je znižana vstopnina v jamo za 50%.

— Gorški poslanec dr. Marani je imenovan za člana italijansko-jugoslovenske komisije, ki ima urediti premoženjske razmere bivše gorške in Kranjske dežele.

Poslano

V javnosti, osobito v Trzinu in okolici, krojijo vesti, da se je pri bodoči vili trdke C. B. Mally v Trzinu podrla škapa, katere je zgradila stavbena trdka Viljem Treo. — Resnica je, da se je škapa v dolžini 12 m podrla, netočna pa je vest, da je to zakrivila trdka Viljem Treo, Ljubljana, Gospodarska cesta 10, podružnica Trzin. Da ne bo event. namenoma napačnega sumenja, moramo si zgradila stavbena trdka Viljem Treo, Ljubljana, Gospodarska cesta 10, podružnica Trzin, temveč je bilo to delo por. verjeno stavbeni trdki profesor Rudolf Treo, Ljubljana, Gospodarska cesta 10, št. 1. Toliko v pojasnilo mnogih govoric in v znanje njihovim namenoma raznašal. cem.

R. Treo.

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Plačuje se vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanj 5 para Din 5.

Službe

Pletilka

v vseh delih dobro izvežbana, se sprejme takoj. — Naslov v upravi lista. 5719

Strojnik

trezen in zanesljiv, se išče k parni žagi, ki se razume tudi pri električni razsvetljavi. — Ponudbe pod »Strojnik/5698« na upravo »Sl. Nar.«.

Bačvara (pintera)

tražim, nastopiti može odmah ili od 1. 10. Plača po dogovoru, stan i košta kod mene. — Novak, Zagreb, Maksimirska cesta 64. 5734

Pomočnika

dežnarske stroke odn. no mladeniča, ki bi se hotel učiti dežnarskega, sprejem takoj. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«. 5713

Prodaj

Železna

otroška posteljica z mrežo se ceno prod. — Stari trg 17, l. des. 5761

Po vselejmu

ostalo angleško suknjo, moderne plete ter damske jope ugodno prodam. — Kladska ulica 10. 5691

Prodaj

skoro novo lovsko kom. pletno (turistovsko) obleko in gosjer. čevlje, cepin itd. — Naslov v upr. 5717

Modistka Horvat

Ljubljana, Stari trg, prodaja bele klobuke, 150 do 200 Din, dobarvni 170, enobarvni 140 Din, različni barvnosti in druge novosti po najnižjih cenah. Zalni klobuki v zalogi. 63/T

Prodaj

motorno kolo najmodernejše tipe, skoraj popolnoma novo, 3 HP, s tremi prestavami, prosti tek ter spojelo (Lamellen-Kupplung). — Cena Din 20.000. — Naslov pove uprava tega lista. 5705

Kur'm

Krumpir

luk, zelje, suhe vrganje (gobe) kupuje in plača kod preuzača H. Novak, Maksimirska 64, Zagreb. 5735

Pozor! Pozor!

Plačam bolje, kakor vsak drugi, za stare obleke, čevlje in pohištvo. Dopisnice zadostuje, da pridem tudi na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 5768

Stanovanj

Gospod visokega položaja, samec, išče za takoj ali najpogostje do 1. oktobra dve meblirani, popolnoma separirani sobi ali pa popolnoma prazno stanovanje z dvema sobama v sredini mesta. — Ponudbe pod »Samec 5750« na upravo »Slov. Naroda«.

Malo sobo

išče gospodična, ki je cel dan odsotna. Ima svojo posteljino. — Ponudbe pod »Soba/5751« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje

z dvema sobama se odda v novi hiši proti predplačilu enoletne najemnine 8000 Din. — Naslov pove upr. »Sl. Nar.«. 5745

Stanovanje

v novi hiši, 2 sobi, kuhinja, klet in pritlikline (elektrika, vodovod) dobi boljša stranka brez otrok za takoj. — Naslov v upravi »Sl. Nar.«. 5720

Dijakinji

ali dijaka se sprejmeta na stanovanje in hrano. Lepa soba. Dovolj hrane. Gospodarska cesta 12, l. nadst. 5725

Oporemljena soba

z električno razsvetljavo in posebnim vzhodom se odda solidnemu gospodu s 15. sept. t. l. — Naslov pri upravi »Slovenskega Naroda«. 5692

Velika

mesečna soba meblirana, s posebnim vzhodom, se sredi septembra odda za eno ali dve osebi. — Ogleda se v dopoldanskih urah na Mišičevi cesti 23, l. levo. 5752

Dopisovanj

»Srečen ni, KDOR SREČO UŽIVA SAM.« 5100. Prosim odgovora. V pismu je bil moj naslov. Tončka 3400. 5765

Resneža znanja

z gospodom, najraje obrtnikom, želi živahna vdrva srednjih let. — Samo resne ponudbe pod »Pridna Mimica/5754« na upravo »Slov. Naroda«.

Ženitne ponudbe.

Mnogobogati inozemski cer ter bogatih nemških gospodov, želi ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje diskretna nejasnila v nemščini. — Stahrev, Berlin 113, Stolpischestr. 48. 5412

Izobražen

premožen, v inozemstvu živč Slovenec, ki je mnogo potoval po svetu, se želi spoznati z neodvisno, takisto dobro situirano damo, da bi otvoril elegantno kavarno v večjem mestu SHS. Tajnost častna zadeva. — Ponudbe pod »Vornehm 1061« na anononno eksped. Raststeiger Graz, I. 7558

Čakal

Išče se garaža

po možnosti v sredini mesta. — Pismene ponudbe z navedbo najemnine pod »Garaža/5777« na upravo »Sl. Nar.«.

Pozor!

Iščem obrtni lokal v večjem mestu na prometnem kraju proti odkupnini ali po dogovoru. — Ponudbe pod »Lokal/5766« na upr. »Slov. Naroda«.

V najem

dobro urejena strgarska delavnica oziroma sprejemne se kompanjo: lokal za špecijalno trgovino gostilna z inventarjem v Ljubljani. — Realiteta posredovalnica Josip Saje Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 5753

Risalna orodja

za šole, tehnike Velika izbira optik, Ljubljana, Fr. P. Zajec Stari trg 9. 62 T

Velika zaloga klobukov in slamnikov se dobi pri

Franc Cerar

družba z o. z., tovarna v Stobu, pošta Domžale

Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovčeviči v Trzinu v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo. Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4

Pisalni stroji, potrebšnine

mehanika delavnica 3591 (ponovljajnica) L. BARAGA, Ljubljana, Solenbargova ulica 6.

Edino prave »Gosser« čevlje in louske čevlje dobiš le v novo urejeni trgovini in delavnici

J. Brajer

Ljubljana 3396 Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vse vrste čevljev in vseh vrst tržnih čevljev. — Trgovci popusti. Cene solidne! Potreba točna

Baraka

upravo »Slov. Naroda«. Velika (za prestavit) se prod. — Ponudbe pod »Baraka/5780« na upravo »Slov. Naroda«.

V najem

se vzame trgovina z mešanim blagom na prometnem kraju event. v poznejši nakup. — Ponudbe pod »Promet/5773« na upravo »Slov. Naroda«.

Neenrečnin

Enonadstropna

hiša z vrtom

in zemljiščem se po jako ugodni ceni takoj prod. — Poizve se v Ljubljani, Opekarska cesta 10. 41/T

Kmetško posestvo

38 oralov, pri Medvodah, lepo ležeče, tričetrt ure od postaje, se prod. z inventarjem ali brez. Naslov pove uprava »Sl. Naroda«. 5733

Pri prodaji

posestva

dosežete priznano najboljši uspeh, ako se poslužite posredovanja »Realiteta pisarne «POSEST», d. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24, pri kateri se stalno oglašajo kupci. 54/T

Resnim kuncem

vil. stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev, graščin, kmetijskih posestev, mlinov, žag in stavbnih parcel — nudi največjo izbiro Realiteta pisarne »POSEST«, d. z. o. z. v Ljubljani, Sv. Petra cesta 24. 55/T

Graščinsko

posestvo

»Zduše« pri Kamniku, obsega 40 oralov nji, travnikov in gozda, vse arondirano, krasna graščina, 12 sob s kapelo, posebej stanovanjska hiša, lepa obširna gospodarska poslopja, se prod. z vsem mnogobrojnim živim in mrtvim inventarjem zaradi družinskih razmer za 625.000 Din. — Pojasnila na licu mesta ali pri »Posest«, Ljubljana, Sv. Petra c. 24. 5732

Razno

Izdelujem

sadne mline, prvovrstne, z lahkim pogonom, granitnimi valjci ter pocinjenim okovjem, po ugodni ceni. — Interesenti naj se obrnejo na Rudolf Ravnikarja, ključavničarja v Radečah pri Zidanem mostu. 31/T

V nedežleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi« : FRANCKOV ; kavni pridelatek » v zabojčkih. — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč: ime »Franck« in »kavni mlinček«. — »Pravi« : FRANCK ; z mlinčkom« je kavi tako potreben, kakor začimba juhi. —

Zopetna otvoritev.

Usojam si naznaniti cenjenim gostom in občinstvu, da je moja gostilna zopet odprta in se priporoča

Joško Jelačin

Dolenjska cesta.

5766

Dražba

barake 48 m dolge, 9 m široke, krite s cementno opeko in eno kravo pingavske (bohinske) pasme se vrši

v ponedeljek, dne 15. septembra 1924 v državnem žrebišču Brdo nad Kranjem ob 3. (15.) popoldne

Izključna cena za barako 20.000 Din, za kravo pa 5.000 Din. Zdražitelj ima plačati poleg kupnine 2% takso, 2% prispevek za ubožni sklad in pa stroške objave dražbe v časopisih.

Državna žrebiščarna Selo.

Inserati v

»Malih oglasih«

imajo neoporečno velik uspeh v »Slov. Narod«. »TRIBUNA«, F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emajliranje z ognjem, po. nikljanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. — Ceniki franko. 46/T

Znižane cene

otroških vozičkov, dvokoles, malih pomožnih motorčkov ter raznih motociklov in šivalnih strojev ter pneumatike — »TRIBUNA«, F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Sprejemajo se v popolno popravilo za emajliranje z ognjem, po. nikljanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. — Ceniki franko. 46/T

Znižane cene za

otroške vozičke!

Novi modeli Poslužajte se izdelkov domače tovarne otroških vozičkov in dvokoles »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Isto. tam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, malih pomožnih motorčkov, šivalni stroji in pneumatika; sprejemajo se v popolno popravilo za emajliranje z ognjem in po. nikljanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. — Prodaja se tudi na obroke. — Ceniki franko. 38 T

Zanesljivo

eksistenco

Vam nudijo vsak mesec 1. in 15. pričenjajoči se glavni tečaj za prirobovanje, pomerjanje, preskuševanje, izdelovanje, šivanje vseh moških, damskih, otroških oblačil, vsega prilnega in domačega šivanja. Temeljita teoretična in praktična izobrazba vse oblačilne umetnosti po edinem ob. lastveno zaščitnem sistemu novega časa. Zunanji učencem preskrbimo stanovanje in hrano event. znižano železniško vožnjo, spretnim absolventom službe. Prijave vsak dan, prospekt in učni red potom ravnateljstva Wien I, Bäckerstr. 9 ali Klagenfurt, Friedrichsplatz 18. 64/T

Mali oglasi

v

»Slov. Narod«

imajo

naiboljši uspeh!

Stružnica za železo

(Leitpudeldrehbank), 1 močelki s priklonim vozom, se ceno prodaja.

P. Skafar. Ljubljana
Rimska cesta 11 5783

! Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snazanje in vsakovrstno barvanje oblek.

ANTON BOC 1592
Ljubljana, Šelenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

Klavirska delavnica

R. WARBINEK Ljubljana
Kilijerjeva ulica 5.

Popravilam in uglašujem klavirje in harmonije strokovno in ceno

Lisičje kože

sprejema v črno, alaska, križasto, skunks barvanje in strojenje — PRVA JUGOSLOVENSKA BARVARJA, KRZNARSTVO IN STROJARSTVO Z ELEKTRICNIM OBRATOM. Delo se sprejema: LJUBLJANA, KRIZEVNIŠKA 7. 13119

Robert Smielowski,

arhitekt
in mestni stavbenik
Rimska cesta 2.

Izvršuje načrte in proračune, prevzema stavbna dela vseh vrst, kakor tudi presojanje in cenitve pod solidnimi in najugodnejšimi pogoji.

Zidna opeka
od lastne opekarnice na Viču, priznana kot najboljša kakovost, in od skladišča, Opekarska cesta 18, po najnižji dnevni ceni. 50 T

Ceneno česko perje!

1 kg sivga pouljenega perja D 70, na pol belo D 90, belo D 100, boljše D 120 in 150, mehko jak puh D 200 in 225, boljša vrsta D 275. Pošiljatelj carine prosto, proti povzetju od D 300 naprej poštne prosto. Vzorec zastoji. Blago se tudi zamenja in nevrse vzame nazaj. Naročila samo na Benedikt Sachsel, Lobez 35 pri Pilznu, Českoslovaška. Poštne pošiljke hodijo iz Českoslovaske v Jugoslavijo okrog 14 dni. 5635

Najboljša kolesa in šivalni stroji

za rodbinsko in obrtno rabo so edino

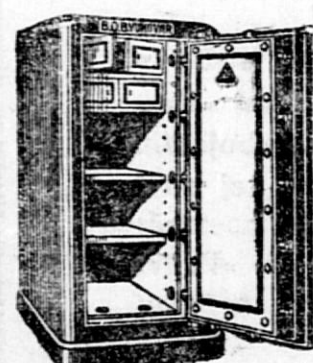
JOSIP PETELINCA znamke GRITZNER
2715 in Adler

Ljubljana
ob vodi poleg Prešernovega spomenika.

Trgovski vodja tvornice

želi premeniti mesto takoj ali pozneje kot tak ali kot prvi knjigovodja v večjem podjetju. — Dopisi pod „Samostojen 5746“ na upravo Slov. Naroda. 5746

Najnovejši pat. izum.

Izvrstna novost.
B. O. B. tvornica beton. blagajn
— d. d. Vukovar —
Brzojavke: Bob, Vukovar — Tel. int. 56
Proizvodnja in odprava vsakovrstnih blagajn iz jeklobetona omari za dokumente tresornih vrat itd. itd. v najlepši in najsolidnejši izdelavi.
Glavno zastopstvo in samoprodaja za celo Jugoslavijo: Armin Goldstein, agentura in komisijska trgovina Vukovar.
Zastopstvo in depot: Matador, Zagreb lica štev. 5. 29 T
Brezpogojna sigurnost proti ognju. Največja sigurnost proti vlom.

Dr. Tone Jamar

ne ordinira do 13. t. m.

Klavirje

uglašuje in popravlja solidno in točno ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše Ljubljana
Tržaška c. 45 61 T

Najstarejša slovenska

pleskarska in ličarska delavnica

Ivan Bricej, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno. 1798

Ratol

novi, najzanesljivejši sredstvo proti podganam, hišnim in poljskim mišim. Izdeluje oddelek RATOL-VETERINARIJE, kem. d. d. Zagreb, Biebička 21/I. Znižana cena. Ena steklenica z zavojno in poštino, če se denar pošlje naprej. Din 22—, po povzetju Din 23— Dobiva se tudi v vseh lekarnah in drogerijah.

Za glasbene šole in učiteljska.

Kompletne garniture, sestojče iz violine, loka, vreče, opirala, kolofonije, Fixa, piščalke, Kordola od 250 Din do 300 Din, z etuijem od 350 Din do 2500 Din ima v zalogi in razpošilja po povzetju Minka Modic, Kopitarjeva ulica (nasproti Jugoslovenske tiskarne). — Priznana najcenejša trgovina za glasbene potrebšline.

Strešno lepenko prvovrstno

Kontinental (Kontinentallederapp) dobavlja takoj v vsaki množini najceneje 5278

Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradaška ulica 22. Telefon 513

Drva

trboveljski premog

H. Petrič Ljubljana

Gospodarska cesta 16
Telefon 343 T 57

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3.

krovec, stavljen, galanterijski in okrasni klopri. Instalacije vedovodov. Naprava strobov. Kopolitke in klesalne naprave

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skatle) za konzerve. 3245

Bivša profesorica

na College St. Marie v Amiens, katera popolnoma obvlada francoski, angleški in ruski jezik, bi poučevala angleščino ali francoščino 5748

v kakem zavodu ali drugačni šoli. Sprejela bi tudi zasebne lekcije. Hotel Tratnik, Sv. Petra cesta soba št. 19. Od 1/212. do 2. in od 6. do 9.

MEINL-KAVA

Stara tovarna nogavic in pletenin M. FRANZL & SIN 1888
lastnik FELIKS FRANZL
40 T v Ljubljani, Privoz 10. — Poštni predal 44.

Frankfurtski velesejem v Frankfurtu na Maini

se obdržuje od 21. do 27. septembra t. l.

Interesenti dobijo vstopnice, kakor tudi pojasnila pri Hamburg Amerika linija generalno zastopstvo
Telefon 24-98. ZAGREB Cesta „B“ broj 3.

Posetnik vstopnice dobi nemški vizum za polovično takso ter ima dostop v vse izložbene postore in priredbe velesejma brez vsakega doplačila. 5767

V lastnem interesu

vseh jugoslovanskih trgovcev je, da posetijo

VZORČNI

VELESEJEM v PRAGI

21. do 28. septembra 1924

kjer se jim nudi najugodnejša prilika, da stopijo v direktni stik z bogato českoslovaško industrio in trgovino. Znižana vožnja po jugoslovanskih železnicah 50%, po českoslovaških železnicah 30%.

19. septembra skupen izlet jugoslovanskih trgovcev. Sejska legitimacija služi kot vizum za potovanje v Českoslovaško. Cena legitimacije 20 Din.

Pojasnila in legitimacije daje: Českoslovaški konzulat Aloma Company Ljubljana, Breg. Ljubljana, Kongresni trg.

NAZNANILO.

Cenjene odjemalce in p. n. občinstvo opozarjam na svoj novo ustanovljeni

torbarski obrat

kjer se izdelujejo potne torbe, kasete in kovčegi iz usnja in platna v raznih formah in velikostih. Sprejemajo se tudi naročila za specialne torbe in kovčge n. pr. za razne vzorce, za trgovske potnike i. t. d.

Velika izbira raznih torbic in kovčgov od najmanjših do največjih.

IVAN KRAVOS

Aleksandrova 13. MARIBOR Slomškov trg 6. 5759

DAMA se najhitreje moderno in

okusno počese z uporabo lasnega obročka

1965

Vedno velika izbira vplet (kit). Priporočam se za vsa lasna dela, kakor tudi za barvanje sivih las z „L' Oreal Hené“, tudi v modnih barvah.

M. PODKRAJSEK, frizer za dame in gospode, Sv. Petra cesta 32

CREPE TRIKOT

je zadnja novost

Oglejte si krasno izbiro pri trdki

H. Kenda - Ljubljana

Kateri finančnik?

bi bil pripravljen omogočiti dvema prvovrstnima strokovnjakoma 5744

ureditev

večjega podjetja.

Koncesija na razpolago. — Ponudbe (v svrhu ustmenega dogovora) na upravo Slov. Naroda pod C. B. 7.

Kompanjona

za osnutek tvornice umetnega cvetja, nagrobnih vencev, mirt itd., išče sposoben in naobražen Dunajčan strokovnjak, ki je že več let zaposlen v S. H. S. Potreben je kapital Din 200.000. Ponudbe po možnosti v nemškem jeziku na J. Bader, Zagreb, Lipna ulica 3. 5772

Preoblikovalnica 5641

damskih in moških klobukov

Barborič - Završan

Mestni trg 7 - LJUBLJANA - Mestni trg 7

— preoblikuje po najnovejših modelih — Velika izbira damskeh klobukov in nakita

Pozor! 5775 Pozor!

Kožuhovino

si oglejte v razstavljeni izložbi pri krznarstvu

L. ROT, Ljubljana, Gradišče 7.

Izložba razsvetljena do 11. zvečer.

STARI RENOMIRANI 5764

ETTI-SENF

prvorazredna sveža neomejena trajna roba.

Poedine „ETTI“ specialitete. M. K. Kasy, Varaždin breg. Gen. depot firme Theod. Etti in W. Bergel, Wien. Pazite na ime „ETTI“ Ettisenf in „ETTI“ specialitete dobijive povsod. Depot v Ljubljani, Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu, Osijeku, Splitu in Sarajevu.

Športne in društvene znake

emajlirane in brez emajla v vseh kovinah izdeluje najsolidnejše in najcenejše

Ljudevit Grlesbach, tvornica zlatne i srebrne robe, Zagreb, Martićeva ulica 23. 48 T

Grobne spomenike

marmornate plošče za pohištvo in vsa druga kamnoseška dela, kakor tudi izdelke iz umetnega kamna priporoča 5163

F. TOMAN

kamnoseški mojster

Ljubljana

Resljeva cesta št. 30.

Kafa-Krema Kraljice Marije

(KAMFOR-KREMA)

49 T

za čiščenje in njegovanje obraza. Neprekosna po kakovosti. Odlikovana najvišjim imenom Nj. Velikanstva Kraljice Marije. Izdeluje kosmetični zavod Nenad Ranisavljevič, kraljevi dvorni damski frizer, Beograd Kralja Milana broj 14

Glavni zastopnik za Slovenijo Aleksander Gjude ml. damski frizer

Ljubljana Kongresni trg 6

Dobi se povsod. Lonček Din 50.—

Jesenska sezija!

Ravnokar dospelo novosti po znižanih cenah!

Velika izbira modne nakite, svile, baržuna i. t. d.

Perilo za dame in gospode. — Volnene ter svilene jopice, roka — vice, nogavice — 65 T/1

Prodaja z 10 do 20% popustom!

MODNA TRGOVINA A. Sinkovec nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg 19.